

συνέλευση ενάντια στην ταξική
και κοινωνική ειρήνη
οδόφραγμα / ρελάνς

**ΕΝΑΝΤΙΑ
ΕΤΟ
ΡΑΤΣΙΣΤΙΚΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΑ
[ΚΑΘΟΙΣ
ΠΡΩΤΕΣ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ]**

Πάτρα, Ιούνης 2011

Την ευθύνη γι' αυτή τη μπροσούρα φέρει η *συνέλευση ενάντια στην ταξική και κοινωνική ειρήνη*, μια αντιεξουσιαστική συλλογικότητα εργατών, ανέργων και φοιτητών που στεκόμαστε εκθροικά απέναντι στο υπάρχον σύστημα το οποίο δεν κάνει τίποτα άλλο απ' το να διασφαλίζει πως κάποιοι λίγοι (τα αφεντικά, το κράτος και οι λακέδες τους) θα μπορούν να ζουν και να καλοπερνάνε από την εκμετάλλευση της εργασίας όλων των υπολοίπων. *Γιατί ενάντια στην ταξική-κοινωνική ειρήνη;* Γιατί αυτό που οι κυρίαρχοι ονομάζουν ειρήνη δεν είναι παρά ένας καθημερινός πόλεμος χαμηλής έντασης απέναντι στις ζωές μας. Για να το πούμε πιο απλά **η ειρήνη τους είναι συνώνυμο με το "σκάσε και διάβαζε", "σκάσε και δούλευε", "σκάσε και κατανάλωνε", "σκάσε και ψήφιζε", "σκάσε και ψόφα"**. Ενάντια σε αυτή την ειρήνη είναι που πρέπει να στραφούμε αν θέλουμε να πάρουμε πίσω τη ζωή που μας κλέβουν. **Ειδικά σε καιρούς κρίσης που οι εκμεταλλευτές μας προσπαθούν να μας βάλουν να φαγωθούμε μεταξύ μας (ώστε να μη φάμε αυτούς) είναι πιο απαραίτητο από ποτέ να μην καταπιούμε τη ρατσιστική και εθνικοπατριωτική τους προπαγάνδα και να χτίσουμε κοινότητες αγώνα ενάντιά τους.**

όποιοι και όποιες θέλουν να μας βρουν μπορούν να περάσουν από δω

ΑΥΤΟΔΙΟΧΕΙΡΙΖΟΜΕΝΟΣ ΧΩΡΟΣ	Μητρ.Παρθενίου 16
ΑΝΑΤΟΠΙΑ	-ΤΕΡΜΑ ΑΓ.
http://anatopia.wordpress.com/	ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΑΡΙΣΤΕΡΑ
	κάθε μέρα μετά τις 19.00

ή μπορούν να επικοινωνήσουν στο **mail: againstcp@gmail.com**

συνοψιζόταν στα εξής: δουλεύω λίγο από δω και από εκεί, χωρίς ένσημα και με τον ατομικό καθορισμό του μισθού σε συμφωνία με το αφεντικό.

Όλα αυτά είναι ιστορικά στοιχεία που διαμόρφωσαν την ιδεολογία της εργασίας έτσι όπως εξελίχθηκε στην Ελλάδα. Ιδιαίτερα η πατριωτική εργατική συνείδηση που είχαν αναπτύξει οι ντόπιοι εργάτες, τούς έφεραν εναντίον των ξένων εργατών από τα τέλη του '80, όταν εκείνοι δεν ήταν πλέον τόσο αόρατοι. Έπειτα, τα ΜΜΕ έδωσαν ώθηση σε μια ήδη διαμορφωμένη κοινωνική πλειοψηφία και μαζικοποίησαν το ρατσισμό ικανοποιώντας συγκεκριμένα συμφέροντα.

στο προλεταριάτο, όσο και ευρύτερα, σε ολόκληρη την καπιταλιστική κοινωνία. Απλά: όταν αγωνίζεσαι, σε λογαριάζουν περισσότερο. Αυτή είναι η μια άκρη της κοινωνικής αξιολόγησης της εργασίας. Στην άλλη βρίσκονται οι περιοχές της "βουβής" εργασίας: εκεί που δεν έχει εκδηλωθεί ταξικός ανταγωνισμός, ούτε άμεσα ούτε έμμεσα, εκεί που έχει "απαγορευτεί" εξάρχης, εκεί που οι σχέσεις εργασίας έχουν μεσολαβηθεί έγκαιρα και αποτελεσματικά από άλλου είδους σχέσεις.

Δεν είναι, λέμε, τα αφεντικά που αποκλειστικά "αξιολογούν" την εργασία - αλλά ο ταξικός ανταγωνισμός. Σαν αξιολόγηση δεν εννοούμε το μισθολογικό αντίκρισμα, παρά μόνο στο τελευταίο στάδιο. Πριν απ' αυτό (και όχι πάντα σε άμεση συνάρτηση με το μισθό) υπάρχει η ευρύτερη, κοινωνική αξία εκείνου που κάνει το α ή το β δουλεύοντας. Αυτός είναι, εξάλλου, ο λόγος που για τα αφεντικά το σημαντικότερο δεν είναι αυτό καθ' εαυτό το ύψος του μισθού αλλά το "ύψος" του ανταγωνισμού. Απαγορεύοντάς τον, περιορίζοντάς τον, ελέγχοντάς τον, αποκτούν μεγαλύτερα περιθώρια αξιολόγησης με τους δικούς τους όρους. Η πολιτική (ή τέχνη του πολέμου) προηγείται της οικονομίας, της διαχείρισης.

Επιωμένο αλλιώς: οι δουλειές στις οποίες έχει εκδηλωθεί ιστορικά ανταγωνισμός, δηλαδή οι δουλειές στις οποίες οι εργάτες έχουν εκδηλώσει την (ταξική) άρνησή τους, άσχετα με το πόσο ακριβώς "κοστιζούν" στα αφεντικά, κατακτούν (για κάποιο όχι αμελητέο διάστημα) τη θέση να αναγνωρίζονται σαν αυτό που είναι: σαν πεδία αναμέτρησης. Άρα σα μισθωτή εργασία. Αντίστροφα, οι δουλειές στις οποίες ένα τέτοιο παρελθόν δεν έχει υπάρξει (ή είναι "παλιό" και "ξεχασμένο" ...ο ρόλος της κοινωνικής μνήμης είναι πάντα σημαντικός) μπορούν να εννοούνται σαν "άλλες καταστάσεις", όπου η δουλειά, η "χάρη", η "υποχρέωση", η "εκδούλευση", η "εκπαίδευση", το "καθήκον" μπλέκονται αζεδιάλυτα σε ένα γκρίζο ορίζοντα υποτίμησης. Σ' έναν ορίζοντα όπου ακόμα και το χρηματικό αντίκρισμα αιωρείται ανάμεσα στο μισθό και το μη-μισθό, με τις μορφές του χατζιλικιού, του φιλοδωρήματος κλπ.

Αυτή η (σχηματική μεν χρήσιμη δε) διπολικότητα είναι νομίζουμε ένα βασικό υπόβαθρο του γενικού ιδεολογικού χάρτη της οργάνωσης, της διατίμησης, της υποτίμησης της εργασίας.

Η μεγαλύτερη μήτρα της μη αναγνωρισμένης (κοινωνικά) εργασίας στην Ελλάδα είναι η οικογενειακή εργασία. Για την ακρίβεια: η εργασία που ως σχέση μεσολαβείται από άλλες, οικογενειακές σχέσεις. Οι αγροτικές δουλειές, τα "οικογενειακά" μαγαζιά, οι "οικογενειακές" βιοτεχνίες, ακόμα συχνά και οι μικρές οικοδομές όπου ο βοηθός είναι (ή ήταν) "γυιός", "ανιψιός", "γεγονόπουλο", αυτές οι διάσπαρτες μικροεκτάσεις της καπιταλιστικής παραγωγής, όπου η οργάνωση της εργασίας διαπλέκεται με σχέσεις "συγγένειας", "γειτονίας", "φιλίας", ασφαλώς δεν είναι κάτι άγνωστο σε κανέναν. Αποτελούν όμως περιοχές μη αναγνωρισμένης τυπικά εργασίας, άγνωστης, όχι μόνο έκτασης, αλλά και ιδεολογικής επιρροής. Σχετικά με το "τι, τελικά, δικαιούται να λέγεται -και να λογαριάζεται- σα μισθωτή εργασία, και τι όχι". Αν προσθέσουμε και τα "οικιακά", που ιστορικά δε λογαριάστηκαν στην Ελλάδα σαν εργασία, αλλά σα "συζυγικό καθήκον" (ή σαν "πεθερική εκδούλευση"), έχουμε καταρχήν μια λογική εκτίμηση: η "μικροκλίμακά" της καπιταλιστικής εκμετάλλευσης στην Ελλάδα έχει συντηρήσει ιστορικά την (άγνωστης έκτασης και ανυπολόγιστης ιδεολογικής συνεισφοράς) απαξίωση της εργασίας ως τέτοιας. Όπου "απαξίωση", θα το επαναλάβουμε, είναι συνθήκη συνώνυμη με την ανυπαρξία ταξικού ανταγωνισμού, ώστε να μην έχει διαμορφωθεί διαφορετική κοινωνική συνείδηση, διαφορετική αξιολόγηση."

"Δεν μπορεί όλοι εμείς που πιστεύουμε τα ίδια πράγματα να έχουμε άδικο, και εσύ που λες το αντίθετο να έχεις δίκιο."

Η κυρίαρχη άποψη αντιλείπει την ισχύ της από την ίδια τη συνθήκη της ύπαρξής της, δηλαδή από το γεγονός της κυριαρχίας της. Τι σημαίνει αυτό; Ότι η κυρίαρχη άποψη στηρίζεται στη βία της κυριαρχίας της, στη βία της πλειοψηφίας που την ασπάζεται και την κάνει κυρίαρχη. Η κυρίαρχη άποψη δεν έχει ανάγκη από ένα ακόμη επιχείρημα, από άλλο ένα ιστορικό παράδειγμα αφού νομιμοποιείται εντός της κοινοτυπίας του κυρίαρχου λόγου, εντός του μονοπωλίου της ορθής (δηλ. της νόμιμης) σκέψης.

Αντίθετα η αιρετική άποψη χρειάζεται την ισχύ των επιχειρημάτων για να υπάρξει. Χρειάζεται τη φαντασία και την κριτική σκέψη του φορέα της. Για αυτό τέτοιοι άνθρωποι νιώθουν την ανάγκη να μιλήσουν: για να αναλύσουν, να ερμηνεύσουν, να πείσουν για τη δική τους αλήθεια. Ο πλούτος του λόγου της αιρετικής άποψης είναι η αντιβία της διαφορετικότητας ενάντια στην πληθυντική βία της κυρίαρχης άποψης.

τα όπλα μας:

**ΤΑΞΙΚΟ ΜΙΣΟΣ και
ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ**

(ελαφρώς παραλλαγμένη εκδοχή κεμένου από το περιοδικό ΤΡΑΙΝΟ)

5.....	.....πρόλογος
8.....	.....“Βρωμάνε και φέρουν αρρώστιες”
10.....	.....“Εγκληματούν”
12.....	.....“Μας κλέβουν τις δουλειές...”
14.....	.....και ρίχνουν τα μεροκάματα”
16.....	.....“Ας έρχονται μόνο όσοι αντέχει η οικονομία”
17.....	.....“Ας κάτσουν στον τόπο τους”
19.....	.....“Καλά όλα αυτά, αλλά εμείς τι φταίμε;
19.....	.....“Καλά, και που θα χωρέσουν όλοι;”
21.....	.....“Τσακώνονται μεταξύ τους”
22.....	.....“Υποβαθμίζουν τις περιοχές μας”
23.....	.....“Να τους πάρετε σπίτι σας”
24.....	.....“Ας γυρίσουν στον τόπο τους να διεξάγουν αγώνες”:
25.....	.....“Έχουν άλλο πολιτισμό και δε γίνεται να συνεννοηθούμε”
26.....	.....“Εδώ ο ντόπιος βρίσκεται σε άθλια κατάσταση, θα ασχοληθούμε με τους μετανάστες;”
30.....	.....σημειώσεις
40.....	.....παράρτημα

εργασίας που υπήρξαν στην Ελλάδα κατά την ανοικοδόμησή της και η επιλεκτική μνήμη (που δεν υπήρξε ταξική) επιβεβαιώνει ότι ακόμη και οι ντόπιοι εργάτες ήταν ήδη έτοιμοι να υποδεχθούν τους μετανάστες εργάτες σαν ξένους και όχι σαν ταξικά αδέρφια τους. Κι αυτό γιατί η κυρίαρχη άποψη είχε διαμορφωθεί ήδη, σε μεγάλο βαθμό, πολύ πριν από τότε που κρίθηκε αναγκαία η περαιτέρω διαμόρφωση και ο έλεγχός της από τα μίντια. Αυτό που λέμε είναι ότι ο ρατσισμός της ελληνικής κοινωνίας δε δημιουργήθηκε εξολοκλήρου από τα μίντια αλλά υπήρχε ήδη μια γερή κοινωνική βάση για να στηρίζουν έπειτα την προπαγάνδα τους. Το συμπέρασμα αυτό αποδεικνύεται αν δούμε τις συνθήκες της ιδεολογίας της εργασίας που είχαν αναπτυχθεί στην Ελλάδα τότε. Αρχικά, πλήγμα στην ταξική συνείδηση των εργατών ήταν ότι αναπτύχθηκε ένας εργατίστικος πατριωτισμός που δεν τους επέτρεψε να ενωθούν μαζικά με τους μετανάστες εργάτες, αλλά αντίθετα να ταυτίσουν τα συμφέροντά τους με αυτά του έθνους και άρα με τους εκμεταλλευτές τους. Σε αυτό κύρια ευθύνη φέρουν και τα διάφορα αριστερά συνδικάτα και κόμματα που για δεκαετίες μίλαγαν για εθνική ανεξαρτησία, για εθνική ανάπτυξη, για τους “αμερικάνους φονιάδες των λαών” και άλλα τέτοια, εμπλέκοντας τα συμφέροντα των εργατών με τα αυτά των αριστερών ή δεξιών αφεντικών, δημιουργώντας μια χρήσιμη για αυτούς (ταξική) ηρεμία.

Ένα άλλο δεδομένο, είναι η υποτίμηση μεγάλων περιοχών της εργασίας σε εθελοντικές⁵ και άρα η αναίρεση κάθε πιθανότητας ταξικού ανταγωνισμού. Από την άλλη, το γνωστό σε όλους μας μέσο, είναι ένας πολύ σημαντικός λόγος της δημιουργίας των μικροαστικών αντιλήψεων στην Ελλάδα, πράγμα που επηρέασε και έκανε ακόμη πιο θολό το διαχωρισμό των τάξεων και άρα των συμφερόντων της εργατικής τάξης. Η φιλοσοφία του μέσου οδηγεί αναπόφευκτα στην ιδέα της κατοχής και της ιδιοκτησίας μιας μισθωτής θέσης και άρα στην ανυπαρξία εργατικής συνείδησης. Ρόλο δηλαδή στην εύρεση εργασίας παίζουν οι γνωριμίες της οικογένειας και το “γλείψιμο” στο αφεντικό με αποτέλεσμα να αντιστρέφεται η πραγματικότητα! Εδώ, χρειάζεσαι εσύ το αφεντικό και όχι εκείνο εσένα! Σε όλα αυτά προσθέτουμε και μια νεολαιίστικη τάση που έδρασε κυρίως τη δεκαετία του '80, που απογύμνωνε την εργασία από την κλασική καταπιεστική της μορφή, ντύνοντάς την με το μοντέρνο μανδύα της ευκαιριacότητας και της ευελιξίας στην εργασία, της ατομικής διαπραγμάτευσης με τα αφεντικά και της αδιαφορίας για συλλογικοποίηση των κοινών εργατικών συμφερόντων. Με απλά λόγια, αυτή η νεολαιίστικη στάση

5. Για να γίνουμε πιο κατανοητοί αντιγράφουμε (πάλι) από το TEXT: “Η όσο το δυνατόν κοινωνικότερη αξιολόγηση της εργασίας (και άρα όχι η απλή κοστολόγησή της απ’ τη μεριά των αφεντικών) υποστηρίζουμε πως γίνεται ανάμεσα σε δύο “πόλους” -και ασφαλώς μιλάμε τώρα σχηματικά. Στη μια άκρη αναγνωρίζουμε εκείνες τις περιοχές της μισθωτής εργασίας στις οποίες έχουν εκδηλωθεί πρακτικές ταξικού ανταγωνισμού. Από τη μεριά των εργατών. Αυτές οι πρακτικές που είναι πρακτικές κοινωνικής οργάνωσης - και - αντίθεσης, άσχετα από τα επιμέρους δεδομένα τους (στάτους, διάρκεια, ιδεολογία κλπ.) και με τα (οικονομικά ή θεσμικά) αποτελέσματά τους, “αναβαθμίζουν” τα υποκείμενά τους, τόσο στενά, μέσα

Έπειτα διαφέρει η απόσταση. Η μεγαλύτερη (χιλιομετρική) απόσταση των χωρών της δεύτερης μετανάστευσης διαφοροποιεί και την κρατική στρατηγική διαχείρισης. Οι μετανάστες από τα βαλκάνια και την ανατολική ευρώπη πέρναγαν τα σύνορα, τους εκμεταλλεύονταν όσο υπήρχε η ανάγκη κάθε φορά και έπειτα τους επαναπροωθούσαν στις χώρες τους. Στην 2η μαζική μετανάστευση από την ανατολή και από την αφρική δεν υπήρχε αυτή η δυνατότητα για το κράτος. Μαζί και με τη νομική απαγόρευση της επαναπροώθησης σε “άλλο κράτος, όπου υπάρχουν ουσιώδεις λόγοι να πιστεύεται ότι το πρόσωπο θα κινδυνεύσει να υποστεί βασανιστήρια” κατά το άρθρο 3 της σύμβασης κατά των βασανιστηρίων του ΟΗΕ το 1988 (αν και στην πραγματικότητα το ελληνικό κράτος έχει στείλει και στέλνει μετανάστες εργάτες πίσω στις χώρες τους ακόμη κι αν υπάρχει εμφανής κίνδυνος γι' αυτούς) και της συνθήκης Δουβλίνου II⁴, βρέθηκε ένας άλλος τρόπος διαχείρισης και αποθήκευσης των περίσσιων μεταναστών: τα “κέντρα υποδοχής-φιλοξενίας”, δηλαδή τα στρατόπεδα συγκέντρωσης.

Τέλος, διαφέρουν οι συνθήκες μετανάστευσης. Στους πολέμους που γίνονται στην σομαλία, στο αφγανιστάν, στο ιράκ και στην παλαιστίνη συμμετέχει ενεργά και το ελληνικό κράτος. Εκείνοι που προσπαθούν να ξεφύγουν από τον πόλεμο μεταναστεύουν στη δύση και εγκλωβίζονται στην Ελλάδα. Σε ένα κράτος δηλαδή που συμμετέχει ενεργά σε αυτό που τους έκανε να φύγουν από τη χώρα τους, τον πόλεμο. Άρα είναι ρεαλιστικό να μιλάμε για **αιχμαλώτους πολέμου**, για ανθρώπους που φεύγοντας από τον τόπο που γίνεται ο πόλεμος πηγαίνουν στο κράτος που κάνει τον πόλεμο. Και ο πόλεμος βέβαια συνεχίζεται με άλλους όρους, εδώ.

4

Ελληνικός ρατσισμός

Υπάρχει η άποψη ότι οι έλληνες δεν μπορεί να είναι ρατσιστές λόγω του ότι παλιά υπήρξαν και εκείνοι μετανάστες και “γνωρίζουν τι θα πει μετανάστευση από πρώτο χέρι”. **Το θέμα όμως δεν είναι μόνο αν έχεις ζήσει αυτήν την εκμετάλλευση, αλλά αν έχεις συνείδηση του τι έχεις ζήσει και ποιος και με τι συμφέροντα σε έχει μετατρέψει σε ανύπαρκτο και εξαθλιωμένο.** Οι συνθήκες της ιδεολογίας της

4. Η συνθήκη Δουβλίνου II υπογεγραμμένη τον φεβρουάριο του '03, προβλέπει ότι όταν ένας μετανάστης θέλει να ζητήσει άσυλο δε μπορεί να το ζητήσει όπου θέλει ο ίδιος, αλλά πρέπει να το κάνει στην πρώτη ευρωπαϊκή χώρα στην οποία πάτησε το πόδι του. Έτσι οι μετανάστες καταλήγουν να βρίσκονται εγκλωβισμένοι στην Ελλάδα κι αν τελικά καταφέρουν να φύγουν να τους στέλνουν πίσω εδώ. **Και φυσικά προτιμούν να μην κάνουν αίτηση ασύλου στην Ελλάδα γιατί από τις 1000 αιτήσεις που γίνονται ζήτημα είναι αν γίνεται δεκτή η μία!**

Π

ριν ξεκινήσουμε την ανασκευή κάποιων ρατσιστικών επιχειρημάτων ας ξεκαθαρίσουμε κάτι σημαντικό. Σε καμία περίπτωση δε θεωρούμε πανάκεια την ανασκευή των ρατσιστικών επιχειρημάτων στον αγώνα μας ενάντια σε κάθε είδους εξουσία και τους πλαστούς διαχωρισμούς μεταξύ των εκμεταλλευόμενων που συνεχώς προωθούν το κράτος, τα αφεντικά και τα τσιράκια τους ώστε να διαιωνίζουν την παρασιτική τους ύπαρξη σε αυτόν τον πλανήτη. Έτσι κι αλλιώς για να γίνει κάποιος αντιφασίστας και αντιεξουσιαστής αρκεί πολλές φορές το μίσος για τη βίαιη ιεράρχηση των ζώων μας (με βάση τη φυλή, το φύλο, τον τόπο καταγωγής, τις σεξουαλικές προτιμήσεις, την εμφάνιση και τον τρόπο ζωής κοκ.) και η επιθυμία να πάρουμε πίσω τη ζωή που μας κλέβουν. Όπως και το αντίθετο, δηλαδή για να γίνει κάποιος ρατσιστής αρκεί η θρασυδειλία, η εθελοδοουλία, η κανιβαλική αίσθηση της δύναμης¹ και γενικά το να γλείφεις τους ανώτερους σου και να προσπαθείς να πατάς όσους θεωρείς ότι είναι του χεριού σου. Θέλουμε να πούμε πως **ο αντιρατσιστικός-αντιεξουσιαστικός αγώνας δεν είναι ένα παιχνίδι επιχειρημάτων που όποιος έχει τα καλύτερα κερδίζει. Το πόσο αποτελεσματικός είσαι εξαρτάται από τη συνείδηση του δίκιου σου απέναντι στον εχθρό και πόσο εύστοχα χτυπήματα του φέρεις. Από την άλλη δε μπορεί να μας αρκεί μόνο αυτό.** Οι ρατσιστές μιλάνε συνεχώς δημόσια και προσπαθούν να δικαιολογήσουν με κάθε τρόπο το μισανθρωπισμό τους και τον κανιβαλισμό τους. Ε, λοιπόν δεν πρέπει να τους αφήσουμε ήσυχους ούτε σε αυτό το επίπεδο. Και θεωρούμε πως μια προσπάθεια σαν αυτή είναι βοηθητική σε κάθε αντιρατσιστική δράση και κίνηση.

Πολλές φορές αποκαλούμε το ρατσιστή “βλάκα” θέλοντας να τον προσβάλλουμε και καλά κάνουμε. Όμως δεν είναι όλοι βλάκες. Ίσα ίσα βλέπουμε ότι είναι αρκετοί που ο ρατσισμός τους βολεύει κι έτσι τον προωθούν. Έχει ειπωθεί άπειρες φορές πως ο ρατσισμός είναι ο πολιτισμός των ηλιθίων όμως δεν είναι έτσι (τουλάχιστον όχι μόνο έτσι). Κι εδώ πρέπει να ξεκαθαρίσουμε που απευθυνόμαστε. Σε καμία περίπτωση δεν απευθυνόμαστε στα αφεντικά αφού τους συμφέρει από τη θέση που κατέχουν σε αυτήν την κοινωνία να είναι ρατσιστές (εκτός αν είμαστε τόσο αφελείς ώστε να πιστέψουμε ότι μπορούμε να τους πείσουμε να παραιτηθούν από τα συμφέροντά τους γεμιζοντάς τους τύψεις για το

ρόλο τους ή τη δούμε καθεστωτική αριστερά και προσπαθήσουμε να τους πείσουμε να είναι πιο καλοί άνθρωποι και να μας εκμεταλλεύονται με μέτρο). **Όλοι αυτοί που ζουν από την εκμετάλλευση της εργασίας (και) των μεταναστών έχουν κάθε λόγο να είναι ρατσιστές καθώς ο ρατσισμός βοηθάει στην υποτίμηση της ζωής και της εργατικής δύναμης των μεταναστών.** Και υπάρχουν πολλοί τέτοιοι, πολλοί περισσότεροι απ' όσο φανταζόμαστε². Υπάρχουν όμως και ακόμη περισσότεροι που ενώ δεν έχουν άμεσα υλικά συμφέροντα³ φέρουν ρατσιστικές απόψεις. Και είναι κυρίως σε αυτούς που απευθυνόμαστε με σκοπό να τους δείξουμε τι βλακείες λένε (μπας και αλλάζουν), γιατί μπορεί βραχυπρόθεσμα να έχουν κάποιο συμφέρον από το ρατσισμό και την αναπαραγωγή του όμως **θεωρούμε ότι μεσοπρόθεσμα οι συνέπειες του ρατσισμού θα χτυπήσουν και αυτούς και όλους τους από κάτω αυτής της κοινωνίας.**

Επίσης ας ξεκαθαρίσουμε πως η κριτική μας στο ρατσισμό μεγάλων κοινωνικών κομματιών έχει να κάνει με την αντίληψη ότι οι άνθρωποι είναι υπεύθυνοι για τη ζωή τους και κάνουν συνειδητές επιλογές και όπως είναι ικανοί για το καλύτερο (εξεγέρσεις, επαναστάσεις) είναι ικανοί και για το χειρότερο (φασισμοί, κανιβαλισμός). **Μέσω της κριτικής μας και της δράσης μας προσπαθούμε να συνειδητοποιήσουμε και εμείς να στραφούν οι κοινωνικές επιλογές προς μια αντιεξουσιαστική και αντιφασιστική κατεύθυνση** (μακριά από μας κάθε αυταρέσκος κι εν τέλει αυτοκαταστροφικός μηδενισμός που είναι της μόδας τελευταία). Ο επιθετικός μας λόγος πηγάζει από την οργή μας για κάθε ρατσιστική συμπεριφορά και λόγο (ακόμα κι αν αυτή προέρχεται από τον πάτο του βαρελιού) παράλληλα με την ελπίδα ότι κάποιοι μπορούν να αλλάξουν (κανείς δε γεννιέται ούτε κάθαρο ούτε αντιρατσιστής). Ούτε χαϊδεύουμε αυτιά ούτε περιοριζόμαστε σε μια συνθήκη αυτοϊκανοποίησης που δε γίναμε κι εμείς ρατσιστές. **Οι σκοποί μας είναι ξεκάθαρα πρακτικοί.** Δε θέλουμε να δώσουμε σε κανέναν την πολυτέλεια να είναι επιεικής με τον εαυτό του (ούτε σε μας) και να δικαιολογεί τα σκατά που φέρει στο κεφάλι του λέγοντας ότι τον παρέσυραν κάποιοι άλλοι. Κι όσο κι αν αναγνωρίζουμε τη δύναμη των μηχανισμών χειραγώγησης της εξουσίας δε θέλουμε να υποτιμούμε την κοινωνία θεωρώντας τη θύμα και αντιμετωπίζοντάς τη σα μικρό παιδάκι που δεν ξέρει τι κάνει, αλλά δικό μας καθήκον είναι να τονίσουμε πως όλα εξαρτώνται από τις επιλογές της. **Γιατί ξέρουμε πως όσο κι αν ο ρατσισμός παίρνει τα πάνω του υπάρχουν πολλοί ακόμα που τη βλέπουν αλλιώς και αναγνωρίζουν ποιος είναι ο πραγματικός τους εχθρός.** Και με αυτούς είναι που θέλουμε να βρεθούμε αρχικά. Ειδικά σε καιρούς κρίσης που οι ψευδαισθήσεις του παρελθόντος καταρρέουν με πάταγο πέρα από αυτούς που ψάχνουν να βρουν τι τους φταίει και συνήθως την πέφτουν στον πιο αδύναμο -εν προκειμένω στους μετανάστες- υπάρχουν κι αυτοί που ίσως καταλάβουν έστω και αργά ότι δεν υπάρχει άλλη επιλογή απέναντι στη βαρβαρότητα που επελαύ-

χωριά και τις πόλεις και από τους βιασμούς χιλιάδων μεταναστριών από το 1/3 του σεξουαλικά ενεργού αντρικού πληθυσμού της ελληνικής κοινωνίας². Ένα σημαντικό στοιχείο αυτής της μαζικής μετανάστευσης είναι ότι η Ελλάδα ως χώρα υποδοχής γειννιάζε με τις χώρες των μεταναστών όποτε δεν υπήρξε η ανάγκη για δημιουργία στρατοπέδων συγκέντρωσης (ως χώρος αποθήκευσης περίσσιων εργατικών χεριών), μιας και οι εργάτες που περίσσευαν στέλλονταν κατευθείαν πίσω στις χώρες τους.

Από το 2001 και μετά, τα πράγματα αλλάζουν. Οι πόλεμοι στο αφγανιστάν, στο Ιράκ, στη Σομαλία και στην Παλαιστίνη³ (που δεν ξεχνάμε ότι συμμετέχει και η Ελλάδα) οδήγησαν και οδηγούν μεγάλα κομμάτια του πληθυσμού τους στην μαζική μετανάστευση προς τα δυτικά, με πρώτη στάση την Ελλάδα, ως ανατολικό σύνορο της Ευρώπης και ως άξιο συνοριοφύλακά της... Ο πόλεμος συνεχίζεται για τους μετανάστες με το που πατάνε το πόδι τους στην ελληνική επικράτεια. Η ύπαρξή τους επιβεβαιώνεται μόνο στα στρατόπεδα συγκέντρωσης, στις επιχειρήσεις σκούπα και βέβαια στα κέρδη όλων εκείνων που εκμεταλλεύονται τη φθηνή εργασία τους (και δεν είναι και λίγοι). Κι όλα αυτά αν είναι "τυχεροί" και δεν υπάρξουν ως "άνωνυμοι νεκροί", σε μονόσπληλ κάποιας εφημερίδας, "κάπου στον Έβρο".

Μπορούμε να εντοπίσουμε κάποιες διαφορές ανάμεσα στις δύο μεταναστεύσεις (του '90 και του '01 και μετά) .

Καταρχάς, διαφέρει η εποχή. Η δεκαετία του '90 ήταν για την Ελλάδα εποχή οικονομικής ανάπτυξης (ή τουλάχιστον αυτό φαινόταν) και η λέξη "κρίση" υπήρχε μόνο στο λεξιλόγιο των αφεντικών και λεγόταν, ακόμη κι από αυτούς, ψιθυριστά. Όλα αυτά σήμαιναν ανάγκη από φθηνά αναλώσιμα εργατικά χέρια που μπορούν να κάνουν τα πάντα. Και τα έκαναν. Η εκδήλωση της κρίσης άλλαξε τα δεδομένα όπως και τον τρόπο διαχείρισης των μεταναστών. Ενώ οι πόλεμοι συνεχίζονταν πίσω στις χώρες "τους", οι μετανάστες συνέχιζαν να περνάνε τα ανατολικά σύνορα της Ευρώπης, αλλά η κατάσταση είχε αλλάξει. Τα αφεντικά περνούσαν την κρίση τους και δεν ήθελαν πλέον τόσα εργατικά χέρια. Ένα μέρος του εργατικού δυναμικού περίσσευε και περισσεύει για τα αφεντικά, μιας και δεν είναι οικονομικά εκμεταλλεύσιμο και οι τρόποι που το αποθηκεύουν (ή το μειώνουν...) είναι λίγο πολύ γνωστοί. Και στην περίπτωση των μεταναστών εργατών τρεις: στρατόπεδα συγκέντρωσης, κυνηγητό μέχρι τελικής πτώσεως και δολοφονίες .

2. Για περισσότερα σελ. 47 από το «σχεδόν... ΑΟΡΑΤΟΙ , η παρανομοποίηση της εργασίας ως κρατική στρατηγική για τη μετανάστευση», Αυτόνομες ομάδες Μηδέν Άπειρο ,Σαχ , No Woman's Land , Αθήνα 2009.

3. Σχετικά με την Παλαιστίνη, το ελληνικό κράτος πήρε ξεκάθαρη θέση εναντίον της τα τελευταία χρόνια με τη στρατιωτική και οικονομική συμμαχία με το Ισραήλ. Το Ισραηλινό και το ελληνικό κράτος έχουν κάνει μέχρι στιγμής κοινές στρατιωτικές ασκήσεις και έχουν υπογράψει πλήθος στρατιωτικών και οικονομικών συμφωνιών.

για ψίχουλα.

Είναι γεγονός ότι το κράτος ξέρει και κάνει καλά την δουλειά του. Είναι επίσης γεγονός όμως ότι το κράτος ξέρει και κάνει καλά την δουλειά του στηριζόμενο σε ένα μεγάλο κομμάτι της κοινωνίας που αν δεν εκμεταλλεύεται αυτή την κατάσταση, τότε σιγούρα αδιαφορεί. Αν δεν υπήρχε όλο αυτό το κλίμα της πλήρους υποτίμησης των μεταναστών μέσα από την ίδια την πλειοψηφία της κοινωνίας, υποτίμηση που μπορεί να φτάσει στα όρια του φασισμού και όχι μόνο από αυτούς που έχουν συμφέροντα από αυτό, αν δε βλέπαμε τους μετανάστες ως κάτι το ξένο, το μακρινό από εμάς, τότε είναι σίγουρο ότι το κράτος δε θα έπαιζε μπάλα μόνο του. Μόνο για όσο εμείς συνεχίζουμε να μην αντιλαμβανόμαστε τους μετανάστες ως ταξικά μας αδέρφια και συμμάχους, μόνο για τόσο και το κράτος θα μπορεί να τους εκμεταλλεύεται με τον πιο στυγνό τρόπο.

3

Ιστορική αναδρομή της μετανάστευσης στην Ελλάδα

Η μετανάστευση προς την Ελλάδα δεν είναι γεγονός των τελευταίων ετών όπως γενικά είναι γνωστό. Μετανάστες εργάτες υπήρχαν στην Ελλάδα εδώ και πολλά χρόνια, αν σκεφτεί κανείς ότι επί χούντας εισάγονταν με διακρατικές συμφωνίες¹ φθηνά εργατικά χέρια, κυρίως από το Πακιστάν, την Αίγυπτο και τις Φιλιππίνες, με τον ίδιο τρόπο δηλαδή που η Ελλάδα εξήγαγε εργασία την ίδια περίοδο. Βλέπουμε δηλαδή ότι μετανάστες εργάτες υπάρχουν από τη δεκαετία του 70 στην Ελλάδα και είναι ήδη αόρατοι για το μεγαλύτερο κομμάτι της ντόπιας εργατικής τάξης και τα κόμματά της.

Έπειτα από την κατάρρευση του ανατολικού μπλοκ το 1989, το ελληνικό κράτος δέχθηκε χιλιάδες μετανάστες από τις χώρες των Βαλκανίων και γενικότερα της ανατολικής Ευρώπης. Τη δεκαετία του 90 με όλη την σημασία της λέξης και την εκμεταλλεύτηκε επίσης όσο μπορούσε, με τις ευλογίες της πλειοψηφίας των ντόπιων εργατών που ήταν χαμένοι ανάμεσα στο μικροαστισμό τους και την εθνική τους συνείδηση. Όλη η δεκαετία του 90 σημαδεύτηκε από την στυγνή εκμετάλλευση των μεταναστών από τα μικρά, μεγάλα, αριστερά και δεξιά αφεντικά, από το ρατσισμό (ιδιαίτερα προς τους Αλβανούς), από τις “αόρατες” δολοφονίες στα σύνορα, στα

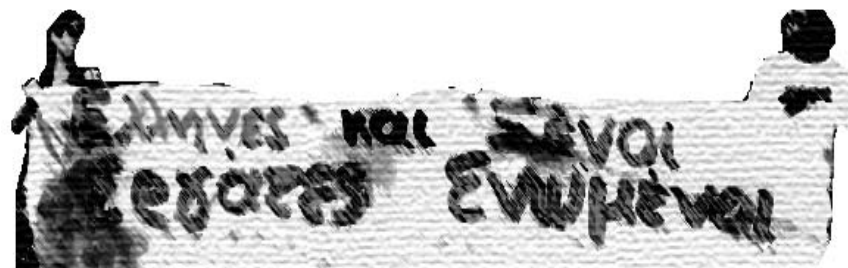
1. Ένα σημείο που αξίζει να σημειώσουμε είναι ότι οι διακρατικές αυτές συμφωνίες έθεταν ως όρο ότι ο μισθός του μετανάστη εργάτη θα καθοριζόταν από τους μισθούς της χώρας από την οποία προήλθε. Δηλαδή, για τη δουλειά που θα έκανε στην Ελλάδα θα πληρωνόταν με τους μισθούς του Πακιστάν, της Αιγύπτου ή των Φιλιππίνων (ανάλογα τη χώρα του).

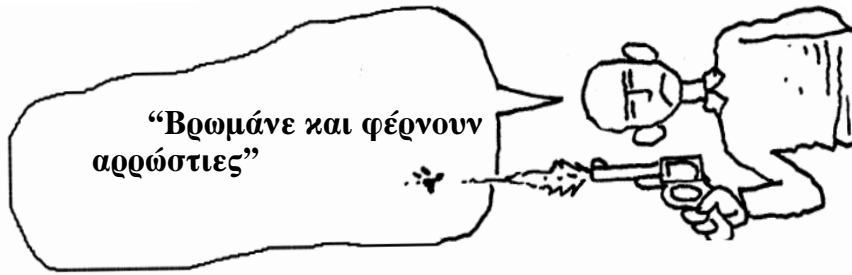
νει (η οποία είναι εγγενές στοιχείο του καπιταλισμού και απλά σε συνθήκες κρίσης φαίνεται πιο καθαρά) από τη δημιουργία συλλογικών εμποδίων εναντίον της. Από την καπιταλιστική εκπαίδευση μέχρι τα κάτεργα της δουλειάς η υποτίμηση των ζώων μας δεν έχει πάτο ούτε πρόκειται να σταματήσει από μόνη της. Όσο αδιαφορούμε, ανεχόμαστε και στη χειρότερη αναπαράγουμε πλαστούς διαχωρισμούς ανάμεσά μας δεν υπάρχει η παραμικρή ελπίδα να κερδίσουμε πίσω έστω και λίγη από την κλεμμένη μας αξιοπρέπεια.

Η ανασκευή των επιχειρημάτων γίνεται από ταξική-εργατική σκοπιά. **Μιλάμε από συγκεκριμένη θέση.** Από τη θέση αυτών που έχουν αναγνωρίσει τον εχθρό τους στο πρόσωπο αυτών που πλουτίζουν καθημερινά από την εκμετάλλευσή τους. Από τη θέση αυτών που έχουν αναγνωρίσει τους συμμάχους τους σε αυτούς που βιώνουν καθημερινά την εκμετάλλευση της εργασίας τους και της ζωής τους και δεν την παλεύουν άλλο. Τα παρακάτω είναι κάποια από τα επιχειρήματα που κατά καιρούς έχουμε έρθει αντιμέτωποι είτε μοιράζοντας προκηρύξεις είτε σε οποιαδήποτε δημόσια αντιπαράθεση με ρατσιστές. Η ανασκευή κάποιων επιχειρημάτων έχει σκοπό να δώσει επιχειρήματα σε όσους ήδη είναι αντιρατσιστές έστω και εμπειρικά (και να μην περιορίζονται μόνο σε απαντήσεις του στυλ “άντε γαμήσου” -που κι αυτές καλές είναι για αρχή- ή σε τοιπάτα και συνθήματα) και να βοηθήσει να αναπτύσσεται μια όλο και πιο μεγάλη αντιρατσιστική κοινωνική δυναμική. Ακόμα κι αν δεν έχουμε ελπίδα να πείσουμε κάποιον που φέρει ρατσιστικές απόψεις ας έχουμε απλά τη χαρά να τον φερμάρουμε δημόσια και να καταδείξουμε το μισανθρωπισμό του. *Βρίσκοντας ίσως και κάποιους συμμάχους έτσι καθώς σε κάθε δημόσια αντιπαράθεση είναι πιο εύκολο γι’ αυτόν που δεν έχει μια σπάνια θέση να πάρει το μέρος σου. Όπως επίσης και να εκδηλωθεί κάποιος που φέρει παρόμοιες απόψεις.*

Τα παρακάτω βασίζονται κατά κύριο λόγο σε εμπειρίες μας από την πάτρα αν και σίγουρα έχουν γενικότερη ισχύ. *Η κριτική και οι παρατηρήσεις απ’ όσους είναι αλληλέγγυοι στους μετανάστες κι εχθρικοί στους ρατσιστές ή τουλάχιστον έχουν σκοπό να κινηθούν προς τα εκεί δεν είναι απλά ευπρόσδεκτες αλλά επιβάλλονται καθώς είναι ο μόνος τρόπος να πάνε τα πράγματα μπροστά.*

συνέλευση ενάντια στην ταξική και κοινωνική ειρήνη οδόφραγμα / ρελάνς
ιούνης 2011, πάτρα

Όμως κανείς δε λέει πως κάποιοι από αυτούς δε βρωμάνε, ούτε καν οι ίδιοι οι μετανάστες (οι οποίοι δε γουστάρουν να βρίσκονται σε αυτή την κατάσταση), αλλά για ποιο λόγο γίνεται αυτό; **Μήπως επειδή το κράτος και τα αφεντικά δεν τους άφησαν άλλη επιλογή απ' το να ζουν σε άθλιες συνθήκες; Και μήπως για αυτό ευθύνεται και η τεράστια πλειοψηφία των ντόπιων με την ευαίσθητη όσφρηση που κάνουν τα πάντα ώστε να γίνει η ζωή των μεταναστών πιο δύσκολη απ' ότι ήδη είναι;** Γιατί εμείς θυμόμαστε πως στην περίπτωση του καταυλισμού της Ηρώων Πολυτεχνείου ακόμα κι όταν κάποιοι ανθρωπιστές γιατροί πήγαν να εγκαταστήσουν μια κινητή μονάδα υγείας για να ξεετάζουν τους μετανάστες κάποιοι κάτοικοι δήλωσαν πως μόνο πάνω από το πτώμα τους θα γίνει αυτό γιατί αν φτιαχτούν πιο ανθρώπινες συνθήκες θα έρθουν κι άλλοι (μια άποψη που συναντούσαμε κατά κόρον από τους πατρινούς ρατσιστές). Φανερόντας πως δεν τους απασχολεί μην κολλήσουν κάποια αρρώστια αλλά η υποβάθμιση της αξίας των περιουσιών τους και της πόλης τους από την παρουσία των μεταναστών. Ή όταν κάποιοι αλληλέγγυοι εγκατέστησαν κάποιες βρύσες ώστε να μπορούν να πλένονται οι μετανάστες και να καθαρίζουν πιο εύκολα τον καταυλισμό, οι νεοναζί κάτοικοι κάλεσαν την αστυνομία και την πολεοδομία για να τους κόψει το νερό. Ας σημειώσουμε ότι το κράτος και οι ρατσιστές ακολουθούν την τακτική του Χίτλερ που αφού άφησε τους εβραίους να ζουν σε άθλιες συνθήκες υγιεινής μετά τους κατηγορούσε ότι βρωμάνε ώστε να δικαιολογήσει ότι είναι "ζώα" και "κατώτεροι" (και άρα πρέπει να εξοντωθούν). Όσον αφορά τις αρρώστιες αξίζει να σημειώσουμε πως σχεδόν πάντα οι μαλακίες του κράτους και των ρατσιστών βασίζονται στη διάχυτη βλακεία που παίζει και είναι έτοιμη να φάει ό,τι της σερβίρουν επειδή έτσι την βολεύει. Έτσι δεν είναι τυχαίο που κανείς δε σκέφτηκε το παράδειγμα του καταυλισμού της Πάτρας που ενώ λεγόταν πως θα έρθει ελονοσία, πανούκλα και δεν ξέρουμε εμείς τι άλλο, τίποτα από αυτά δεν έγινε (ούτε η

εκκενώνεται και πυρπολείται ώστε οι αφγανοί να μην ξαναγυρίσουν. Βέβαια οι αφγανοί δεν έφυγαν ποτέ καθώς οι αιτίες που τους αναγκάζουν να εγκαταλείψουν τον τόπο "τους" υπάρχουν ακόμα. Και φτάνουμε σήμερα που οι αφγανοί (και άλλοι μετανάστες) είναι ακόμα εδώ και φτιάχνουν συνεχώς αυτοσχέδιους καταυλισμούς ώστε να την παλέψουν. Και φυσικά οι ρατσιστικές κραυγές συνεχίζουν στο ίδιο μοτίβο. Σα να μην πέρασε μια μέρα. [η αναφορά στους αφγανούς έχει να κάνει με το ότι ήταν η συντριπτική πλειοψηφία των μεταναστών και δε σημαίνει πως δεν υπήρχαν και άλλες εθνικότητες]

2

Η παρανομοποίηση των μεταναστών (ως κεντρική κρατική στρατηγική)

Η παρανομοποίηση των μεταναστών είναι μια έννοια και μια τακτική που εμφανίστηκε και στην πρώτη αλλά κυρίως κατά την δεύτερη μαζική είσοδο αυτών στην χώρα. Χρησιμοποιώντας την, στην ουσία θέλουμε να καταδείξουμε τη θέση και το καθεστώς εξαρχής των μεταναστών ως παράνομοι/λαθραίοι απ' όπου κι αν προέρχονται αλλά και τις κινήσεις του κράτους ώστε να παραμείνουν σε αυτή τη θέση. Από την αρχή και περνώντας τα σύνορα με μη νόμιμο τρόπο (καθώς δεν τους αφήνουν άλλη επιλογή) βρίσκονται ήδη με την ταμπέλα του παράνομου. Στην συνέχεια με το να μη τους δίνουν χαρτιά ή το λεγόμενο άσυλο αλλά και χωρίς να τους αφήνουν να φύγουν για όπου επιθυμούν κράτος και αφεντικά διαιωνίζουν αυτή τη συνθήκη. **Βρίσκονται δηλαδή σε ένα καθεστώς μόνιμης ομηρίας και διαρκώς στροβιλιζόμενοι σε ένα φαύλο κύκλο: περνάς λαθραία τα σύνορα-δε σου δίνω χαρτιά-σε πιάνω και είτε σε απελαύνω είτε σε βάζω σε στρατόπεδο συγκέντρωσης είτε στην φυλακή ως παράνομο-ξαναπερνάς λαθραία τα σύνορα-σε πιάνω κοκ.** Ακόμα και για τους "τυχερούς" που κάπου ανάμεσα σε αυτούς τους γύρους καταφέρνουν να βρουν κάποια νόμιμη δουλειά τα ένσημα μοιάζουν άπιαστο όνειρο αφού ως παράνομοι δεν υπάρχουν πουθενά και άρα ποιά ένσημα; Και χωρίς ένσημα πως να βγάλουν την κάρτα που θα τους επιτρέψει να μένουν εδώ νόμιμα; Ένα ακόμα όφελος (για το κράτος πάντα) της παρανομοποίησης των μεταναστών, εκτός από τον υποβιβασμό και την ακύρωσή τους ως εργάτες ώστε να μην υπάρχει καμία συνδέση με τους ντόπιους εργάτες κάνοντας ακόμα πιο δύσκολη τη συνεύρεσή τους σε εργατικούς αγώνες, είναι και το σπρώξιμο τους στα νύχια των μαφιών (όπου διαχειριστής είναι το κράτος) που ασχολούνται με σωματεμπορία, εμπόριο ναρκωτικών... Και αυτό γιατί ως παράνομοι δεν έχουν τις ίδιες δυνατότητες και ευκαιρίες με τους ντόπιους εργάτες και κάποιοι από αυτούς αναγκάζονται και καταλήγουν είτε βαποράκια είτε -για τις γυναίκες- πουτάνες. Οι πιο "τυχεροί" καταλήγουν στα χωράφια δουλεύοντας υπεράνθρωπα για λί-

I

Για τον καταυλισμό στην ηρώων πολυτεχνείου

Ως γνωστόν η πάτρα αποτελούσε και αποτελεί ένα σημείο στη διαδρομή των αφγανών μεταναστών προς κάποιο κάτεργο σε κάποια άλλη μητρόπολη της ευρώπης. Ειδικά μετά το ντου των αγγλοσαξόνων και των συμμάχων τους στο αφγανιστάν στα πλαίσια της “αντιτρομοκρατικής εκστρατείας” τον οκτώβρη του 2001 όλο και περισσότεροι αφγανοί μετανάστες περνάνε από την πάτρα. Από τη στιγμή που ήρθαν στην πάτρα, προσπαθώντας να κάνουν πιο βιώσιμη την καθημερινότητά τους και να αντιμετωπίσουν πιο συλλογικά την εχθρική στάση που αντιμετώπιζαν από το θεσμικό και κοινωνικό φασισμό έφτιαχναν διάφορους καταυλισμούς που αποτελούνταν από αυτοσχέδια παραπήγματα με ό,τι υλικό είχαν (χαρτόνια, νάιλον, ξύλο κλπ.). Ο μεγαλύτερος καταυλισμός ήταν αυτός της Ηρώων Πολυτεχνείου που αποτέλεσε κεντρικό ζήτημα τόσο για τους ρατσιστές όσο και για τους αλληλέγγυους από τα τέλη του 2006 και μετά (ειδικά μετά το γκρέμισμα ενός κτιρίου που βρισκόταν μπροστά από τον καταυλισμό και μέχρι τότε τον φιλοέκρυβε από τα μάτια της πατρινής κοινωνίας). Τα επόμενα δύομισι χρόνια σημαδεύτηκαν από διαδηλώσεις αλληλεγγύης στους μετανάστες (και με τους μετανάστες και χωρίς αυτούς), μια προπαγανδιστική δουλειά που προσπαθούσε με κάθε τρόπο να νομιμοποιήσει κοινωνικά τους μετανάστες, συγκρούσεις μεταναστών και αλληλέγγυων με τους μπάτσους και πόλεμο ενάντια σε μια πλατιά τοπική συμμαχία καθαρχών (δήμος, νομαρχία, δημοσιογράφοι, μια κωλοεπιτροπή κατοίκων της περιοχής, τοπικοί μαγαζατοραίοι και μια πλατιά κοινωνική συμμαχία που δε γουστάρει ξένους στην πόλη) που έκανε τα πάντα για να κάνει τη ζωή των αφγανών πιο δύσκολη απ’ ότι ήδη ήταν. Και τελικά φτάνουμε στην (προσωρινή) ήττα του αλληλέγγυου κομματιού την κυριακή 12 Ιουλίου του 2009 όπου αφού ο αριθμός των αφγανών έχει μειωθεί αισθητά από τις καθημερινές επιχειρήσεις σκούπα, με μια συντονισμένη αστυνομική επιχείρηση και υπό τις επευφημίες της συντριπτικής πλειοψηφίας των πατρινών το τελευταίο μεγάλο καταφύγιο των μεταναστών

γνωστή ρατσίστρια κάτοικος κολλυροπούλου έπαθε ελονοσία -κρίμα!- ούτε κάποιος από τους αλληλέγγυους που πηγαίναμε στον καταυλισμό κόλλησε κάτι). Και για να θυμηθούμε κάτι πιο πρόσφατο ας πούμε για τους 300 μετανάστες εργάτες απεργούς πείνας, που κατά τον υπουργό υγείας Λοβέρδο συνιστούσαν μια “υγειονομική βόμβα”, και τελικά δεν απειλήσαν την υγεία κανενός αθηναίου (παρά μόνο τη δική τους από την 44 ημερών απεργία πείνας). **Όμως ο Λοβέρδος (και ο κάθε Λοβέρδος) ξέρει που πατάει. Πατάει σε μια πραγματικότητα που ο καθένας κοιτάει τον κωλαράκο του και θεωρεί πως η ζωή του αξίζει παραπάνω από των υπολοίπων (ειδικά αν είναι μετανάστες) κι έτσι και μόνο η υποψία ότι θα κολλήσει κάποια αρρώστια μπορεί να τον μετατρέψει στο χειρότερο κανίβαλο.** Όμως ακόμα και αν δεχτούμε ότι μπορεί οι μετανάστες να φέρουν κάποιες μεταδοτικές ασθένειες, πόσο μαλάκας μπορεί να είναι κάποιος ώστε να θεωρεί κίνδυνο για την υγεία του το μετανάστη και όχι το κράτος και το υπουργείο υγείας που καταστρέφει τα δημόσια νοσοκομεία, αυξάνει τον αριθμό των ενσήμων που χρειάζονται για ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, αφήνει τους γιατρούς απλήρωτους, βάζει χαράτσι 5 ευρώ για την επίσκεψη στα νοσοκομεία και τόσα άλλα. Άραγε ο ανασφάλιστος εργάτης τι φοβάται; Μην έρθει κανάς μετανάστης στη γειτονιά του ή μην πάθει εργατικό “ατύχημα”/αρρωστήσει και τον φάει το μαύρο σκοτάδι; **Τέλος, αν κάποιος έχει καλές προθέσεις και θέλει να είναι ελάχιστα πειστικός αντί να ουρλιάζει να φύγουν οι μετανάστες από τη γειτονιά του ας τους βοηθήσει να διαμορφώσουν καλύτερες και πιο βιώσιμες συνθήκες, ας απαιτήσει ελεύθερη πρόσβαση όλων (ντόπιων και ξένων) στα νοσοκομεία κι ας κόψει τις μαλακίες και τις υπεκφυγές.**

Τραυματισμένοι αφγανοί σε νοσοκομείο κάπου στο αφγανιστάν. Αυτοί ήταν από τους “τυχερούς” καθώς οι περισσότεροι συγγενείς και φίλοι τους πέθαναν όταν ο στρατός κατοχής (στον οποίο συμμετέχει και το ελληνικό κράτος) βομβάρδισε γαμήλιο γλέντι. Προφανώς κανείς από τα καθίκια που δε θέλουν μετανάστες στη γειτονιά τους δε θα θελήσει ποτέ να φανταστεί τι είναι να δολοφονούν εσένα και τους φίλους σου και από πάνω αν καταφέρεις να γλιτώσεις να σου λένε ότι βρωμάς και τους καλώς τη μόστρα.

Ποτέ δεν ισχυριστήκαμε ότι δεν υπάρχουν μετανάστες που εγκληματούν (με την τυπική-αντικειμενική έννοια του όρου ότι παραβαίνουν τους νόμους -και όχι την ηθική έννοια που είναι υποκειμενική). Αν και όπως τουλάχιστον το έχουμε βιώσει στην πάτρα τα εγκλήματά τους είναι ελάχιστα σε σχέση με αυτά που βιώνουν⁴ και η εικόνα της “πόλης που είναι στο έλεος των μεταναστών” είναι δημιουργημένη από τα τοπικά μήντια που φροντίζουν να παρουσιάζουν πάντα υπερδιογκωμένα τα όποια παραπτώματα κάποιων μεταναστών⁵. Ας πιάσουμε όμως τις περιπτώσεις που εγκληματούν κι **ας τελειώνουμε καταρχάς με την αρχή της συλλογικής ευθύνης**. Δε μπορεί το “ένας μετανάστης έκλεψε, βίασε κοκ.” να γίνεται “οι μετανάστες βιάζουν, κλέβουν, κάνουν, ράνουν”. Αν ένας πατρινός κάνει κάτι δε θα το χρεωθούν όλοι οι πατρινοί, αν ένας μετανάστης κάνει κάτι το χρεώνονται εύκολα όλοι. **Αν η γενίκευση με βάση τον τόπο καταγωγής κάποιου δεν είναι ρατσισμός και προκατάληψη, τότε τι είναι;** Ας δούμε όμως ποια είναι και τα κυριότερα εγκλήματά τους. Καταρχάς είναι το ότι κάποιοι κλέβουν. Όμως για ποιο λόγο κλέβουν αν όχι για να επιβιώσουν (και ποιος -από αυτούς που από θέση ισχύος μιλάνε τώρα με το χορτασμένο ύφος του μικροαστισμού- δε θα έκανε το ίδιο στη θέση τους); Επίσης το ότι κάποιοι παίζει να γίνονται βαποράκια και να πουλάνε πρέζα **δε μπορεί να ειπωθεί χώρα από τις συνθήκες που τους οδήγησαν εκεί**⁶. Αυτοί που φροντίζουν να τους κρατάνε παράνομους με το ζόρι έχουν συγκεκριμένους σκοπούς όπως -ανάμεσα στ’ άλλα- το να τους αναγκάσουν να στελεχώσουν τα κατώτερα στρώματα της μαύρης οικονομίας⁷ (την οποία ελέγχει και διαχειρίζεται το επίσημο κράτος και οι μηχανισμοί του, δηλαδή αυτοί οι ίδιοι που κάνουν τους μετανάστες παράνομους με το ζόρι -για να μην ξεχνιόμαστε). Εκτός κι αν κάποιοι θεωρούν πως οι νεαρές αφρικανές που εκδίδονται υπό το βάρος της βίας και των απειλών ξύπνησαν ένα ωραίο πρω-

βιολογική και φυλετική ανωτερότητα (φυλετικός ρατσισμός) αλλά **φορώντας ένα φιλελεύθερο προσωπίο εξυμνεί τη διαφορετικότητα (νεορατσισμός) και παρουσιάζεται ως αντιρατσισμός!!!** Ο γάλλος ακροδεξιός Ζαν Μαρί Λεπέν το λέει πιο απλά: “...οι λαοί δεν μπορεί να κατατάσσονται σε ανώτερους και κατώτερους. Είναι απλώς διαφορετικοί και οφείλουμε να λαμβάνουμε υπόψη αυτές τις διαφορετικές φυσικές ή πολιτισμικές διαφορές... δεν έχουμε μόνο δικαίωμα αλλά και καθήκον να υπερασπιζόμαστε την εθνική μας προσωπικότητα και το καθήκον μας στη διαφορά... λατρεύω τους μαγκρεπίνους αλλά η θέση τους είναι στο μαγκρέμπ... δεν είμαι ρατσιστής, είμαι υπέρ του έθνους...για να είναι αρμονικό ένα κράτος πρέπει να διαθέτει μια σχετική και πνευματική ομοιογένεια...” Με ακόμα πιο απλά λόγια μιλάει ο νεοέλληνας ρατσιστής: “Οι ξένοι δεν είναι κατώτεροι. Απλά έχουν διαφορετική κουλτούρα και δεν μπορούμε να συνυπάρξουμε.” **Παρόλες τις φαινομενικές διαφορές, κοινή συνισταμένη και των δύο είναι το “έξω οι ξένοι” και η καταδίκη κάθε μορφής επιμεϊξίας και ουσιαστικής επαφής μεταξύ “ντόπιων” και “ξένων”.** Στην περίπτωση του φυλετικού ρατσισμού για να μην αλλοιωθεί το αίμα και στην περίπτωση του νεορατσισμού για να μην αλλοιωθεί η κουλτούρα. Άλλαξε ο μανωλιός κι έβαλε τα ρούχα του αλλιώς.

16. Οι επιμέρους διαφοροποιήσεις υπάρχουν βέβαια και δεν εξαφανίζονται απότομα επειδή το λέμε εμείς. *Εξαφανίζονται στην πράξη μόνο όταν αυτοί που βρίσκονται σε καλύτερη θέση βοηθούν τους άλλους που είναι ένα σκαλί πιο κάτω.*

17. Μιας και αναφέραμε αυτό το “μας” ας διευκρινίσουμε τι εννοούμε. Όταν λέμε “μας” αναφερόμαστε στο σύνολο των από κάτω αυτής της κοινωνίας κομμάτι των οποίων είμαστε κι εμείς (με τη μόνη διαφορά ότι εμείς έχουμε συνειδητοποιήσει και κάποια πράγματα και θέλουμε να απαλλαγούμε από αυτόν τον κόσμο). Και αναφερόμαστε σε αυτούς γιατί το σύνολο των από κάτω, των καταπιεσμένων, των εκμεταλλευόμενων, των προλετάρων (ανάλογα με την ανάλυση του καθενός) είναι στην τελική οι δυνάμει σύμμαχοί μας και αυτοί τους οποίους μπορούμε να πείσουμε να αγωνιστούμε μαζί ενάντια στο κράτος και το κεφάλαιο.

μογή όλων αυτών των νέων τεχνολογιών/μηχανών, σ' όλους τους τομείς του καπιταλισμού, εκτίναξε σε μεγάλα ύψη την παραγωγικότητα της εργασίας!!! Τι, όμως, είναι αυτό το μέγεθος, η "παραγωγικότητα της εργασίας" που αποτελεί (αυτό υποστηρίζουμε) "κλειδί" τόσο για την κρίση όσο για τη σωστή στόχευση απ' την μεριά μας, σαν εργατών; Η παραγωγικότητα της εργασίας είναι η "ποσότητα" εκείνων που παράγει ένα άτομο, άντρας ή γυναίκα αδιάφορο, σε μια ώρα δουλειάς. Μπορεί να είναι αντικείμενα, πράγματα. Μπορεί να είναι κάποια υπηρεσία. Ούτε κι αυτό έχει σημασία. Το γεγονός είναι ότι εξαιτίας όλων αυτών των νέων μηχανών, η ποσότητα εκείνων που παράγονται σε μια ώρα δουλειάς έχει αυξηθεί θεαματικά τα τελευταία 30 - 35 χρόνια, και αυξάνεται ακόμα. Σε κάθε επιμέρους δουλειά... Είτε πάρουμε σα βάση τις πιο συμπιεσμένες στατιστικές των αφεντικών, είτε λάβουμε υπ' όψη τέτοια παραδείγματα σαν τα πιο πάνω, είτε δοκιμάσουμε να κάνουμε κάποια εμπειρική έρευνα (σε βάθος χρόνου λίγων δεκαετιών) το συμπέρασμα είναι ακλόνητο: μέσα σε 35 χρόνια η παραγωγικότητα της εργασίας παγκόσμια διπλασιάστηκε (το λιγότερο) έως τριπλασιάστηκε ή τετραπλασιάστηκε - αυτό το τελευταίο είναι πιο κοντά στην πραγματικότητα. Ή, ειπωμένο με άλλα λόγια: δουλεύοντας τις ίδιες εργατοώρες, σα σύνολο, παγκόσμια, μετά το 1975, οι εργάτες και οι εργάτριες του κόσμου παράγουν 2, 3, 4 φορές περισσότερα εμπορεύματα. Είτε πράγματα, είτε υπηρεσίες!!! Μήπως ζούμε στον παράδεισο; Όχι! Ζούμε στον καπιταλιστικό κόσμο, όπου όλα (η εργασία, η παραγωγικότητά της, τα εμπορεύματα, τα μέσα παραγωγής) είναι πάρα πολλά! Κι ωστόσο σ' αυτόν τον κόσμο ακριβώς η φτώχεια, η μιζέρια, οι στερήσεις ήταν πάντα τεράστια, και η τωρινή φάση της κρίσης τα γιγαντώνει ακόμα περισσότερο... Από την περιγραφή που κάναμε έως εδώ δεν θα πρέπει να βγει το εντελώς λάθος συμπέρασμα ότι "φταίνε οι νέες τεχνολογίες" για την κρίση! Κάποιος "οραματιστής" ή κάποιος "προφήτης" που θα μιλούσε το 1980 ας πούμε, προβλέποντας ότι χάρη στις καινούργιες μηχανές θα πολλαπλασιαστεί ο παραγόμενος παγκόσμιος πλούτος, θα έλεγε πως έρχεται μια εποχή ευτυχίας, όπου κανένας, πουθενά στον κόσμο δεν θα χρειάζεται να δουλεύει πολύ για να απολαμβάνει μια αξιοπρεπή, δημιουργική και ευχάριστη ζωή! Εάν ο έλεγχος όλων εκείνων που φτιάχνει η υψηλότερης παραγωγικότητας εργασία βρισκόταν στα χέρια και τα μυαλά των εργατών και των εργατριών, αυτή η εποχή θα μπορούσε να είναι πραγματικότητα. Επειδή όμως αυτός ο έλεγχος, μαζί με τον έλεγχο πάνω στις "καταθρόνιες δυνάμεις", δηλαδή πάνω στις επιστήμες και στις τεχνικές, βρίσκεται στα χέρια των αφεντικών, η κατάσταση είναι εντελώς αντίθετη. Ενώ, δηλαδή, είναι επικτό να εξαφανιστεί για πάντα η πείνα, η δυστυχία, οι στερήσεις απ' τον πλανήτη, αυτές επεκτείνονται! Ολοφάνερα ο αποφασιστικός παράγοντας βρίσκεται στο ζήτημα του ποιός είναι ιδιοκτήτης όλων αυτών των λαμπρών καινούργιων "μέσων παραγωγής"! Βρίσκεται στο ζήτημα της ύπαρξης αυτής της κατηγορίας ανθρώπων, παγκόσμια, που θεωρούν ότι είναι ιδιοκτήτες της δικιάς μου και της δικιάς σου δουλειάς (λίγο πολύ της δικιάς μου και της δικιάς σου ζωής) επειδή έτσι κερδίζουν - όχι μια "αξιοπρεπή και άνετη" ζωή, αλλά τεράστια κέρδη, τεράστιες περιουσίες. Οι στατιστικές επ' αυτού είναι ψυχρά νούμερα, αλλά ποτέ δεν έμειναν κρυφές: εδώ και δεκαετίες, πολύ πριν το τελευταίο βούλιαγμα, οι πλούσιοι σ' όλο τον κόσμο γίνονταν διαρκώς πλουσιότεροι και οι φτωχοί φτωχότεροι."

15. Είναι χαρακτηριστικό ότι σήμερα ο ρατσισμός δεν αναφέρεται τόσο στη

ί και είπαν να πάνε στην Ελλάδα για να τις βιάζει επί πληρωμή ο κάθε ντόπιος σκατόψυχος ή πως οι νεαροί ασιάτες και αφρικανοί είχαν όνειρο ζωής να έρθουν στην Ελλάδα και να κινδυνεύουν να γίνουν πρεζάκια, βαποράκια ή κλέφτες. **Και όσο κι αν οι ντόπιοι κανίβαλοι επιλέγουν (ναι, επιλέγουν!) να βλέπουν το αποτέλεσμα και όχι τις αιτίες που οδηγούν σε αυτό, εμείς θα τις υπενθυμίζουμε συνέχεια αυτές τις αιτίες.** Όμως το πιο σημαντικό είναι ότι τα εγκλήματα των μεταναστών δεν είναι τίποτα μπροστά στο καθημερινό έγκλημα της εκμετάλλευσης και της καταπίεσής τους (μας). Και οι από κάτω αυτής της κοινωνίας ας κοιτάξουν πρώτα να απαλλαγούν από τους νόμιμους εγκληματίες (πολιτικούς, μπάτσους, αφεντικά, παπάδες...) που εγκληματούν καθημερινά εις βάρος τους (μας) κι ας πάνε να ψάχνουν κάποιον αποδιοπομπαίο τράγο. **Στην τελική ποιος μας κλέβει καθημερινά σε κάθε μας κίνηση; Το κράτος (που σε λίγο θα πάει το ΦΠΑ στο 30% και θα απαλλάξει τα αφεντικά από κάθε φορολογία) και τα αφεντικά (ο καπιταλισμός είναι νομιμοποιημένη ληστεία⁸, για να μην ξεχνάμε και τα βασικά) ή κάποιοι μετανάστες που παίζει να κλέψουν για λόγους επιβίωσης (και όχι κερδοφορίας και καλοπέρασης όπως τα αφεντικά και το κράτος τους);⁹**

ΟΤΑΝ ΑΦΕΝΤΙΚΑ ΚΑΙ ΚΡΑΤΟΣ
ΜΑΣ ΚΑΤΑΚΛΕΒΟΥΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ
ΕΙΝΑΙ ΓΕΛΟΙΟ ΝΑ ΤΑ ΡΙΧΝΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ

“Μάς κλέβουν τις δουλειές...”

Επιχείρημα που ακουγόταν πιο πολύ παλιά με αφορμή τον ερχομό των αλβανών εργατών αλλά συνεχίζει και σήμερα να ακούγεται. Πέρα από το γεγονός πως οι ξένοι εργάτες δούλευαν (και συνεχίζουν να δουλεύουν) κατά κύριο λόγο εκεί που οι ντόπιοι δεν καταδέχονταν να δουλέψουν, δηλαδή στις πιο κουραστικές και κακοπληρωμένες δουλειές, ένα ερώτημα μας γεννιέται ως εργάτες: **από πότε οι θέσεις μισθωτής εργασίας είναι ιδιοκτησία των εργατών (και πως γίνεται να σου κλέψουν κάτι που δε σου ανήκει);** Δεν ξέρουμε αν το έχουν προσέξει κάποιοι αλλά στον καπιταλισμό τα αφεντικά είναι αυτά που κατέχουν τις θέσεις μισθωτής εργασίας. **Επίσης αυτή η λογική δεν έχει πάτο αφού ο άνεργος σε λίγο θα κατηγορεί όχι μόνο τους μετανάστες αλλά και τους ντόπιους που έχουν την “τύχη” να δουλεύουν και θα προωθει έτσι τον κοινωνικό κανιβαλισμό αντί για τη σύγκρουση με τα αφεντικά.** Έτσι κι αλλιώς ακόμα κι αν δεν υπήρχαν μετανάστες πάλι θα υπήρχε ανεργία γιατί είναι δομικό στοιχείο του καπιταλισμού (δεν έχει υπάρξει ποτέ περίοδος χωρίς ανεργία) ώστε να έχει έναν εφεδρικό στρατό ανέργων που θα είναι έτοιμοι να δουλέψουν με χειρότερους όρους κι ένα μέσο για να εκβιάσει τους υπόλοιπους εργάτες σε

Παίζει πολλές φορές η αντίληψη ότι οι μετανάστες δεν είναι εργάτες αφού δε δουλεύουν εδώ και απλά θέλουν να φύγουν. Αυτή είναι μια κοντόθωρη αντίληψη που δε βλέπει το προφανές: ότι οι μετανάστες που θέλουν να φύγουν από την Ελλάδα για να πάνε στη Γαλλία που μπορεί να βρίσκονται π.χ. οι δικό τους ή κάποιοι φίλοι τους δεν προορίζονται για διευθυντές επιχειρήσεων. **Εργάτες θα είναι εκεί που θα πάνε** (τουλάχιστον αρχικά). **Ο-**

πως εργάτες είναι και όταν έρχονται εδώ άσχετα με το τι ταξική-κοινωνική θέση είχαν στον τόπο “τους”. Κι όταν λέμε ότι ο ρατσισμός αποσκοπεί και στην πειθάχηση της εργατικής τάξης, **βλέπουμε το ρατσισμό ως μια ενιαία στρατηγική των αφεντικών και όχι ως κάτι τοπικό.** Έτσι πέρα από τα όποια μικροσυμφέροντα ο ρατσισμός δρα προς όφελος όλων των αφεντικών, σαν τάξης με συνείδηση των συμφερόντων της. Κι αυτό γιατί ο με-

τανάστης που έχει φάει κάποιο καιρό από τη ζωή του στην πάτρα κι έχει βιώσει την κρατική, παρακρατική και κοινωνική βία κι έχει μάθει να σκύβει το κεφάλι και να εσωτερικεύει την πειθαρχία για να επιβιώσει είναι η καλύτερη εγγύηση για το γαλλικό, ιταλικό κοκ. αφεντικό ότι δε θα σηκώσει ούτε εκεί κεφάλι. Και αντίστροφα ο μετανάστης που συνειδητοποιεί τη συλλογική του δύναμη όσο βρίσκεται εδώ και πολεμάει για τα δικαιώματά

ντηση στο ρατσισμό; Πώς θα μπορέσουμε εμείς να εξηγήσουμε στον κάθε οικοδόμο τη θέση μας όταν θα βγαίνει και θα ζητάει από το συνδικάτο να του βρει δουλειά και να διώξει τους ξένους; *Εν τέλει, πώς είναι δυνατόν χωρίς κλειστά σύνορα να αποφύγουμε φαινόμενα τύπου γερμανίας;* Καθαρές κουβέντες. Με τις οποίες συμφωνούσαν πολλοί περισσότεροι απ’ αυτόν που τις διατύπωσε. Έξω οι ξένοι για να μην υπάρχει ρατσισμός! Αν έχεις τέτοιους αριστερούς τι να τους κάνεις τους ακροδεξιούς. (τα στοιχεία πάλι από το TEXT)

12. Όταν λέμε ότι ο καπιταλισμός είναι παγκόσμιος εννοούμε ως **σχέση** εκμετάλλευσης και εξουσίας (όπως πιο παλιά ήταν η δουλοπαροικία και ακόμα παλιότερα η δουλεία). Μακριά από μας θεωρίες περί εξαφάνισης του ρόλου του έθνους κράτους από την “υποχθόνια παγκοσμιοποίηση” και αναλύσεις που ούτε λίγο ούτε πολύ λένε πως υπάρχει μια παγκόσμια διακυβέρνηση που ελέγχει τον πλανήτη και λοιπές συνομωσιολογικές βλακειές. **Όπως φάνηκε και τα τελευταία χρόνια τα έθνη κράτη όχι μόνο δεν εξαφανίστηκαν αλλά απέκτησαν ακόμα πιο κεντρικό ρόλο καθώς όταν εν μέσω κρίσης η πίτα μικραίνει το κάθε κράτος κοιτάει πως θα φάει τους ανταγωνιστές του και πως θα προστατέψει το εθνικό του κεφάλαιο και τις τράπεζές του.**

13. Κάποιοι ανθρωπιστές του κώλου τολμούν να εξισώνουν (ή έστω να θεωρούν παρόμοια) τα καθημερινά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες όσον αφορά τις συνθήκες διαβίωσής τους με το “πρόβλημα” των ντόπιων που έχουν την “ατυχία” να ζουν δίπλα σε αυτοσχέδιους καταυλισμούς μεταναστών. Συμφωνώντας βέβαια με τους ρατσιστές ότι η ύπαρξη των μεταναστών αποτελεί πρόβλημα προς λύση κι αφήνοντας έτσι τους ρατσιστές να ορίζουν την ατζέντα του τι είναι πρόβλημα και τι όχι δίνοντάς τους έτσι μια σημαντική νίκη. Το ζήσαμε κι εδώ όταν μεγάλο κομμάτι των εδώ αλληλέγγυων στους μετανάστες δεν παρέλειπε να αναφέρεται κάθε τρεις και λίγο στα “προβλήματα” των κατοίκων συμφωνώντας μαζί τους στο βασικό που ήταν να γκρεμιστεί ο καταυλισμός της Ηρώων Πολυτεχνείου, το τελευταίο μεγάλο καταφύγιο των προσφύγων. *Τώρα πως γίνεται να αντιμετωπίζει παρόμοιο πρόβλημα ο μετανάστης που ζει στην παράγκα μες στο κρύο και τη βροχή με τον κάτοικο που του βρωμάνε οι μετανάστες μέσα από τη ζεστασιά του διαμερίσματός του, μόνο αλληλέγγυοι της καθεστωτικής αριστεράς μπορούν να το δικαιολογήσουν (μη δυσαρεστήσουν και τους ψηφοφόρους ή το ρατσιστικό κοινό των μνηντια).*

14. Αντιγράφουμε από την έκδοση του **BLOCK** (οριζόντια οργάνωση για την προλεταριακή αυτονομία) **“τεχνολογική αναδιάρθρωση: τι σχέση έχουν οι καινούργιες μηχανές με την παρούσα κρίση;”:** *“Εκείνο το οποίο επίσης ζούμε, αλλά περνάει ευντελώς απαρατήρητο, και έχει θεμελιώδη σχέση με την κρίση, είναι πως η γενικευμένη εφαρ-*

θέση των μεταναστών είναι οι Έλληνες. Παράδειγμα πρώτο. Οι γερμανοί εργάτες κατηγορούσαν τους Έλληνες μετανάστες τη δεκαετία του '60 και του '70, όχι ότι ρίχνουν τα μεροκάματα αλλά ότι ανεβάζουν τις νόρμες παραγωγής. Τι σημαίνει αυτό; Οι περισσότεροι Έλληνες μετανάστες έχοντας ανάγκη τα παραπάνω χρήματα δούλευαν πιο γρήγορα και βγάζαν παραπάνω δουλειά για να παίρνουν τα πριμ. Αυτό όμως είχε σαν αποτέλεσμα να ανεβαίνουν οι νόρμες παραγωγής για όλους, κι εκεί που π.χ. οι εργάτες σ' ένα εργοστάσιο παπουτσιών έπρεπε να παράγουν 10 ζευγάρια παπούτσια τη μέρα, μετά την άνοδο της νόρμας έπρεπε να παράγουν π.χ. 12. Και φυσικά αυτό προκαλούσε την αντιπάθεια των γερμανών εργατών που αναγκάζονταν και αυτοί να βγάλουν παραπάνω δουλειά καθότι οι νόρμες ανέβαιναν για όλους. Παράδειγμα δεύτερο. Το 1904 ξεσπάει στο Σικάγο μια απεργία στα καταστήματα καυσίμων της πόλης και πολλοί ντόπιοι αμερικάνοι εργάτες έχασαν τη δουλειά τους καθώς πολλοί νεαροί Έλληνες μετανάστες έσπευσαν να δουλέψουν εκεί χωρίς να ξέρουν ακριβώς τι συμβαίνει, λειτουργώντας εν τέλει ως απεργοσπάστες και σαμποτάροντας έτσι τον αγώνα των ντόπιων. Το εκεί εργατικό συνδικάτο άρχισε αμέσως να κατηγορεί όλους τους Έλληνες μετανάστες εργάτες (τώρα αν κάποιος βρει ομοιότητες με την αντιμετώπιση που επεφύλαξε το ΚΚΕδοκρατούμενο συνδικάτο οικοδόμων στους αλβανούς εργάτες ούτε τυχαίες είναι ούτε συμπτωματικές*). **Αυτά για τα οποία οι Έλληνες κατηγορούν τους μετανάστες τα έχουν κάνει κι αυτοί πιο παλιά όταν ήταν αυτοί αναγκασμένοι να μεταναστεύουν. Και οι εκεί εργατικές τάξεις αντί να δώσουν κοινούς αγώνες με τα ταξικά τους αδέρφια προτίμησαν τον εύκολο δρόμο του ρατσισμού.** Όχι φυσικά πως δεν υπήρξαν και στιγμές ταξικής αλληλεγγύης και κοινών αγώνων αλλά αυτό δε θα μας απασχολήσει εδώ. **Α, κι επίσης δε μας παραξενεύει καθόλου που οι πρώην μετανάστες Έλληνες είναι νυν ρατσιστές. Είναι άλλωστε προσόν των υπκόμων των ανεπτυγμένων καπιταλιστικά κοινωνιών να ξεχνούν γρήγορα ή να θυμούνται μόνο ό,τι τους βολεύει.**

*Δε μιλάμε μόνο για το κυνήγι και το τραμπούκισμα των αλβανών μεταναστών στις πιάτσες των οικοδόμων στην Αθήνα από ελληναράδες (ακόμα και κκέδες) οικοδόμους που θέλαν να διώξουν τους ξένους εργάτες, δε μιλάμε για το ότι ακόμα κι ο τότε γραμματέας του συνδικάτου οικοδόμων έφαγε τις σφαλιάρες του από εξαγριωμένους οικοδόμους όταν πήγε να μπει στη μέση κάποιων ρατσιστικών τσαμπουκάδων, αλλά και για το ποιοι έστρωναν το δρόμο όλων των παραπάνω και προσπαθούσαν να τα δικαιολογήσουν (έστω και έμμεσα). Λέει π.χ. ο πρόεδρος του συνδικάτου οικοδόμων θεσσαλονίκης και στέλεχος του κκε Αχτοής στις 19/2/95 στην εκλογοαπολογιστική συνέλευση του συνδικάτου: *“Εμείς δεν είμαστε ρατσιστές, ποτέ δεν είπαμε να κλείσουν τα σύνορα. Όμως πέστε μου πως είναι δυνατό η εθνική μας οικονομία να αντέξει τόσους ξένους στον τόπο μας; Και δεν καταλαβαίνω, εμείς γιατί θα έπρεπε να είμαστε ευαίσθητοι με όλους αυτούς που την κοπανάνε κι έρχονται εδώ για να περάσουν καλά; Και πείτε μου ακόμα, αν δεν κλείσουν τα σύνορα, πώς θα μπορέσει το εργατικό κίνημα να δώσει από-*

φάση “πειθάρχησε και δούλεψε γιατί είναι τόσοι που περιμένουν από πίσω”. Πάντως όσοι χρησιμοποιούν αυτό το επιχείρημα έχουν ρατσιστικά και εθνικιστικά κίνητρα ξεκάθαρα. Γιατί δεν ξέρουμε αν θα διανοούνταν να πουν να φύγουν οι ντόπιοι “περισσευόμενοι” εργάτες επειδή μαζεύτηκαν αρκετοί σε μια πόλη (αν δεχτούμε το εργοδοτικό αξίωμα ότι υπάρχουν όντως περισσευόμενοι εργάτες και κλέβουν και δουλειές) ή να πουν να φύγουν από την Αθήνα όσοι είναι από άλλες πόλεις επειδή κλέβουν τις δουλειές των Αθηναίων ή να πουν να φύγουν οι εποχιακοί εργάτες από κάποιο νησί π.χ. επειδή κλέβουν τις δουλειές των ντόπιων. Είναι σχεδόν απίθανο να γίνει (αν και ποτέ δεν ξέρεις) γιατί ο θρασυδειλος ρατσιστής δε θα επιδιώξει τσαμπουκά με κάποιον που θεωρεί όμοιό του (και θα του απαντήσει με τα ανάλογα γαμοσταυριδία) αλλά με κάποιον που θεωρεί του χειριού του. **Αλλά στην τελική από που κι ως που πρέπει οι εργάτες να δέχονται ότι κάποιοι από αυτούς είναι περισσευόμενοι; Οι μόνοι που περισσεύουν είναι τα παράσιτα που λέγονται εργοδότες και νέμονται τον κοινωνικό πλούτο που οι εργάτες παράγουν.** Κι αν το “μας κλέβουν τις δουλειές” προσφέρει κάτι είναι ένα μεγάλο και ανέλπιστο δώρο στα αφεντικά, αφού όταν ένας εργάτης θεωρεί τη δουλειά ιδιοκτησία του (ναι, μπορεί να είναι τόσο ηλίθιος!) και θεωρεί πως θα του την κλέψουν αποκρύβει έντεχνα πως αυτό που πραγματικά συμβαίνει είναι πως τα αφεντικά μάς κλέβουν όλους μαζί (ντόπιους και ξένους). Και αντί να θεωρήσει τα αφεντικά υπεύθυνα (και) για την ανεργία και άρα να ζητήσει να πληρώσουν αυτά για αυτή (π.χ. με επιδόματα ανεργίας σε όλους) καταλήγει να σφάζεται με τους ομοίους του. Κι ένα άλλο χαρακτηριστικό παράδειγμα από τα έργα και τις ημέρες του ελληνικού κράτους (που είναι το κόμμα των αφεντικών, όπως και κάθε κράτος). Το διάστημα 1998-2003 οι καπιταλιστές τσέπωσαν 500 δις δραχμές ζεστό κρατικό παραδάκι εν είδη επιχορήγησης (να που πάνε τα λεφτά των φόρων) για να δημιουργήσουν νέες θέ-

του θα έχει διαμορφώσει και μια ανάλογη συνείδηση όταν πάει να δουλέψει στη Γαλλία, στην Ιταλία και όπου αλλού. Μία από τις βασικές θέσεις μας ως κομματιού των αλληλέγγυων εδώ στην Πάτρα ήταν πως η ύπαρξη ενός καταυλισμού που ελέγχεται από τους ίδιους τους μετανάστες (με όλες τις αντιφάσεις που μπορεί να εμπεριέχει η μικρή κοινωνία του καταυλισμού) χτυπάει την εσωτερική του ανα-

συνήθεια στην τάξη και την υπακοή, τη διαμόρφωση της συνείδησης ότι είσαι εντελώς αδύναμος απέναντι στους αφέντες και την αποδοχή αυτής της κατάστασης ως μοιραίας και αναπόφευκτης. Μια τέτοια δυναμική κατάσταση μπορεί να φέρει κοντά τους αλληλέγγυους με τους μετανάστες για να διαδηλώσουν μαζί, να συγκροστούν με τα σκυλιά των αφεντικών (όπως έγινε αρκετές φορές). Γεγονός πολύ σημαντικό καθώς όλα αυτά εγ-

γράφονται στη συλλογική συνείδηση των μεταναστών εργατών κι έτσι σιγά σιγά ο φοβισμένος μετανάστης δίνει τη θέση του στο μετανάστη που ανακαλύπτει τη συλλογική του δύναμη και αγωνίζεται μαζί με άλλα κοινωνικά κομμάτια. **Κι αυτή είναι εμπειρία που θα τη μεταφέρουν όπου κι αν καταλήξουν τελικά. Κάτι που δεν αρέσει καθόλου σε κανένα αφεντικό όπου κι αν βρίσκεται.**

σεις εργασίας και όχι μόνο δεν έκαναν αυτό αλλά απέλυσαν και εργάτες (κι ας λέει ο κάθε βλαμμένος μετά ότι οι ξένοι εργάτες ευθύνονται για την ανεργία). Ας κλείσουμε με τα λόγια κάποιων παλιότερων συντρόφων. “*Το να απαντάει κάποιος “ναι, φταίνε οι μετανάστες για την ανεργία και τη φτώχεια μου” θα έπρεπε να αμοίβεται. Με ένα δίπλωμα από το ΣΕΒ ή κάποιο επίσημο χαρτί τέλος πάντων. Κάτι σαν αριστείο βλακείας. Γιατί αυτός που πιστεύει πως το τσαρδί του είναι μικρό επειδή κάποιος άλλος έστησε δίπλα το δικό του, δεν είναι ικανός για τίποτα άλλο παρά για να σκοτώσει (και να σκοτωθεί) μοιράζοντας τη φτώχεια του. Λάθη βέβαια κάνουμε όλοι. Όμως το ότι σαν εργάτες χαρίζουμε τον κοινωνικό πλούτο που παράγουμε για να αφιερωθούμε στην απόλαυση μιας σχετικής φτώχειας και στο “κατόρθωμα” πως η φτώχεια μας δεν είναι απόλυτη, ε, αυτό δεν είναι λάθος. Είναι αυτοκτονία. Και οι αυτοκτονίες δε διορθώνονται. Ή γίνονται ή δε γίνονται...*”

Στον καπιταλισμό το ύψος του μεροκάματου ή του μισθού ορίζεται από την ταξική πάλη και μόνο αυτή. Στη σχέση μισθωτής εργασίας που είναι μια εμπόλεμη σχέση μεταξύ εργατών και αφεντικών καθώς οι εργάτες έχουν συμφέρον να δουλεύουν όσο το δυνατό λιγότερο για περισσότερα φράγκα και οι εργοδότες το ακριβώς αντίθετο από αυτό, τα πάντα είναι ζήτημα συσχετισμών δύναμης (όπως και σε οποιοδήποτε πόλεμο). Το μεροκάματο θα είναι τόσο ψηλό όσο μπορέσουμε να επιβάλλουμε στο αφεντικό μας. Κι όταν λέμε να επιβάλλουμε εννοούμε οι εργάτες μαζί, συλλογικά οργανωμένοι και μαχητικά και ο όχι ο καθένας μόνος του εκμεταλλεζόμενος τα κονέ του με το αφεντικό ή γλείφοντάς τον. **Τα μεροκάματα τα έριξαν πρώτοι οι ντόπιοι από τότε που άρχισε ο κα-**

Ή για να το πούμε αλλιώς θα δουλέψεις 8 ώρες και θα πληρωθείς τις 5. Οι υπόλοιπες 3 πάνε στην τσέπη του αφεντικού και είναι η κλεμμένη εργασία (υπεραξία) που το αφεντικό παρακρατάει με τη βούλα του νόμου. Τώρα πως κάποιος κατέληξαν να έχουν φράγκα και να μπορούν να κατέχουν τα μέσα που χρειάζονται για την παραγωγή προϊόντων και κάποιος άλλος να στερούνται όλων αυτών είναι μια άλλη ιστορία που δε θα την πούμε εδώ. Πάντως σίγουρα τα αφεντικά δε βρέθηκαν σε αυτή τη θέση με ειρηνικά μέσα καθώς ο καπιταλισμός επιβλήθηκε με τη βία, τον εξαναγκασμό και την καταστροφή ανθρώπων, σχέσεων και πραγμάτων.

9. Το επιχείρημα ότι και οι έλληνες πήγαν μετανάστες αλλά δεν εγκληματούσαν είναι το λιγότερο ανιστόρητο (οι ρατσιστές έτσι κι αλλιώς ποτέ δεν τα πήγαιναν καλά με την ιστορία). Η πραγματικότητα είναι πως στις αρχές του 20ου αιώνα αρκετοί έλληνες μετανάστες στην αμερική μια χαρά εγκληματούσαν. Και όχι επειδή ήταν στο DNA τους (όπως και σε κανενός μετανάστη έτσι κι αλλιώς) αλλά ήταν η ανεργία, ο διάχυτος ρατσισμός και οι κρατικές πολιτικές που τους οδηγούσαν εκεί (τα ίδια ακριβώς που βιώνουν και σήμερα οι μετανάστες).

10. Η απεργία στην ελληνοαμερικάνικη εταιρία National Can είναι η πρώτη άγρια απεργία μετά την πτώση της χούντας. Στο εργοστάσιο της Ν.Κ. στην Ελευσίνα δουλεύουν περίπου 500 εργάτες (ανειδίκευτοι στην πλειοψηφία τους), ανάμεσά τους και 100 περίπου Πακιστανοί που εργάζονται χωριστά από τους υπόλοιπους. Οι συνθήκες εργασίας είναι εξουθενωτικές και πληρώνονται πολλές φορές με αίμα. Μέσα σε ένα κλίμα τρομοκρατίας, μια ομάδα εργατών ξεκινά τις πρώτες προσπάθειες οργάνωσης, καλώντας σε γενική συνέλευση. Η ανταπόκριση είναι άμεση και μαζική. Τα αφεντικά αντιδρούν απολύοντας έναν εργάτη. Μόλις γνωστοποιείται η απόλυση, οι εργάτες παρατούν τις δουλειές τους, κατεβαίνουν σε απεργία και συγκρούονται με τις δυνάμεις της αστυνομίας που έχουν κατακλύσει τον χώρο. Είναι η πρώτη φορά που οι μετανάστες έρχονται σε επαφή με τους ντόπιους εργάτες για να αγωνιστούν από κοινού ενάντια στην τρομοκρατία των αφεντικών και του κράτους. Μόλις γίνονται γνωστές οι κινητοποιήσεις, καταφθάνουν στο εργοστάσιο εκπρόσωποι της ΓΣΕΕ και του Υπουργείου Εργασίας που διώχνονται με τις κλωτσιές. Με την κορύφωση της απεργίας, μπαίνουν κι άλλα αιτήματα και ξεκινά η προπαγάνδισή τους με πορείες σε χώρους εργασίας και γειτονιές. Τελικά η απεργία θα λήξει λίγες μέρες μετά καθώς δε δέχτηκε μόνο τη λυσσασμένη επίθεση του κράτους και της εργοδοσίας αλλά και τα πισώπλατα μαχαίρωμα του ΚΚΕ και της ΓΣΕΕ.

11. Ας αναφέρουμε άλλα δυο ιστορικά παραδείγματα που οι μετανάστες αντιμετώπισαν την εκθρόπιση της ντόπιας εργατικής τάξης. Μόνο που αυτή τη φορά στη

σε κάποιες επιλογές των μεταναστών επιλέγουμε να το κάνουμε σε κουβέντες που έχουμε μαζί τους κι αφότου έχουμε αποκτήσει κάποιες σχέσεις αμοιβαίας εμπιστοσύνης. **Και φυσικά πάντα με εχθρική διάθεση στους ρατσιστές και με οδηγό τη διεξαγωγή του ταξικού πολέμου με καλύτερους όρους για όλους μας (ντόπιους και ξένους).** Και όπως λένε οι σύντροφοι από το κοινωνικό χαράκωμα της villa amalias "...αυτό που λείπει δεν είναι ούτε η αστυνομία (αυτή περισσεύει...), ούτε η απαίτηση για τάξη και ασφάλεια, ούτε βέβαια η ρατσιστική προπαγάνδα και η φασιστική βία. Αυτό που λείπει είναι το θάρρος της επαφής και της συναναστροφής με τον διαφορετικό, ο αλληλοσεβασμός και η αξιοπρέπεια, οι απόπειρες για διαπολιτισμική συνύπαρξη και (ουσιαστική και όχι παρακρατική...) αυτοοργάνωση, που μπορούν να επουλώσουν πολλές απ' τις πληγές των πολυεθνικών-προλεταριακών γειτονιών μας."

7. Οι μετανάστες χωρίς χαρτιά ανέκαθεν αποτελούσαν το βασικό παράγοντα κερδοφορίας για το ντόπιο κεφάλαιο -μικρό και μεγάλο. **Εν μέσω κρίσης που οι δυνατότητες κερδοφορίας μέσω της νόμιμης οδού μικραίνουν είναι λογικό -με την καπιταλιστική λογική- το ντόπιο κεφάλαιο να επενδύει στη μαύρη (παράνομη) οικονομία αναζητώντας εκεί κέρδη, στο σωματεμπόριο, στο εμπόριο ναρκωτικών και ανθρώπινων οργάνων.** Όπως σημειώνουν και οι ΑΥΤΟΝΟΜΟΙ "οι ίδιοι ακριβώς μηχανισμοί που (την εποχή της καπιταλιστικής ανάπτυξης) τάισαν τις κρεατομηχανές των κερδών από την εκμετάλλευση φτηνών εργατών, οι ίδιοι τώρα, σε συνθήκες κρίσης, προσπαθούν να ταΐσουν τις μαφίες με ακόμα φτηνότερους και αναλώσιμους πελάτες και "στρατιώτες" της οικονομίας του εγκλήματος... Σ' όλο τον ευρωπαϊκό νότο, στην ισπανία, στην ιταλία και (φυσικά) στην Ελλάδα, η παρατεταμένη απαγόρευση/φυλάκιση των μεταναστών από την ασία και την αφρική, και τα συστηματικά εμπόδια να φύγουν προς άλλα σημεία της ηπείρου, εξυπηρετεί σήμερα, που "δεν υπάρχουν δουλειές", τις μαφίες. Ειδικά τα κυκλώματα σωματεμπορίας, εμπορίου ανθρώπινων οργάνων, εμπορίου ηρωίνης και κοκαΐνης, και "προστασίας" γενικά, καθοδηγούν πια ανοικτά τις επίσημες κρατικές "μεταναστευτικές" πολιτικές."

8. Γιατί ο καπιταλισμός είναι νομιμοποιημένη ληστεία θα ρωτήσει κάποιος. Όσοι δεν έχουν άλλο τρόπο να επιβιώσουν στον καπιταλισμό από το να πουλάνε την εργατική τους δύναμη σε κάποιον εργοδότη παράγοντας εμπορεύματα (υλικά και άυλα) που αυτός θα πουλήσει για να βγάλει κέρδος, **βιώνουν μια καθημερινή κλοπή την οποία δεν αντιλαμβάνονται καθώς αυτό θεωρείται αυτονόητο.** Γιατί όταν πουλάς την εργατική σου δύναμη και παράγεις π.χ. εμπορεύματα αξίας 80 ευρώ δε σημαίνει ότι θα πάρεις όσο είναι η αξία αυτών που παρήγαγες. Γιατί τρία τινά παίζουν. Ή θα πάρεις παραπάνω αν το αφεντικό έχει αυτοκτονικές τάσεις και έχει λεφτά που δεν έχει τι να τα κάνει και δεν τον νοιάζει αν χρεοκοπήσει. Ή θα πάρεις όσο ακριβώς παρήγαγες που πάλι δε γίνεται γιατί το αφεντικό δε θα κερδίσει τίποτα. Άρα μένει το τρίτο, δηλαδή **θα πληρωθείς λιγότερο από την αξία που παρήγαγες.** Δηλαδή το αφεντικό θα πουλήσει ό,τι παρήγαγες 80 ευρώ κι εσύ θα πάρεις 50 για παράδειγμα.

θένας να κοιτάει την πάρτη του και να θεωρεί την ατομική διαπραγμάτευση και το ατομικό βόλεμα προτιμότερα από τους συλλογικούς αγώνες. Οι ξένοι εργάτες βρήκαν έτοιμη αυτή την κατάσταση όταν ήρθαν και είναι επιεικώς απαράδεκτο να χρεώνονται την ευθύνη για αυτή την ήττα της ντόπιας εργατικής τάξης. Ειδικά αν σκεφτούμε πως όταν υπήρχαν οι συνθήκες και τους δόθηκε η ευκαιρία οι ξένοι εργάτες πάλεψαν μαζί με τους ντόπιους ενάντια στα αφεντικά και πλήρωσαν ένα δυσανάλογο τίμημα (απολύσεις και απελάσεις). Μιλάμε για την πρώτη άγρια απεργία της μεταπολίτευσης στο εργοστάσιο της NATIONAL CAN¹⁰ όπου έλληνες και πακιστανόι εργάτες προχώρησαν σε απεργία έχοντάς απέναντί τους τα αφεντικά, τη ΓΣΕΕ, το κράτος, το ΚΚΕ και μόνο τους όπλο την ταξική τους συνείδηση. Ενώ δεν είναι λίγες οι στιγμές αγώνα των μεταναστών εργατών και **μάλιστα σε τομείς της μισθωτής σκλαβιάς που δε συνηθίζονται αγώνες** (π.χ. δουλειά στα χωράφια). Από τη Νέα Μανωλάδα μέχρι τη Νέα Μηχανιώνα οι μετανάστες εργάτες συνεχίζουν να δί-

Απεργοί μετανάστες εργάτες στα φραουλοχώρα της Νέας Μανωλάδας. Απέναντι στα αφεντικά, τους μπράβους τους και την ανοχή της τοπικής κοινωνίας κάποιοι επιμένουν να αντιστέκονται και να δίνουν μαθήματα ταξικού πείσματος και συνείδησης απαιτώντας μεταξύ άλλων να ανέβουν και τα μεροκάματα.

νον μαθήματα ταξικού πείσματος και αυτοοργάνωσης.¹¹ Τελικά αν οι ντόπιοι εργάτες έβλεπαν τους μετανάστες σαν ταξικά τους αδέρφια θα ήταν μια ιδανική ευκαιρία για να διεξαχθεί η ταξική πάλη με καλύτερους όρους από τη μπάνα μας αφού θα είχε διευρυνθεί ποσοτικά και ποιοτικά η εργατική τάξη.

Το να το λένε αυτό τα αφεντικά και οι σύμμαχοί τους είναι λογικό. Το να το λένε εργάτες είναι απαράδεκτο καθώς αυτό που κάνουν είναι να ταυτίζονται με την εθνική οικονομία, δηλαδή με τα συμφέροντα των αφεντικών και αντί να προωθούν το ταξικό τους δίκιο και να απαιτήσουν αυτά που τους ανήκουν παρακαλάνε για λίγα ψίχουλα και γίνονται συμβουλάτορες των αφεντικών (με πρώτη και καλύτερη την καθεστωτική αριστερά). Κι έτσι οι εργάτες καταλήγουν να σκέφτονται πως θα πάει μπροστά η οικονομία μπας και τους πετάξουν τα αφεντικά λίγα ψίχουλα απ' τα υπέρογκα κέρδη που βγάζουν και στη θέση της ταξικής αλληλεγγύης και της σύγκρουσης με τους εκμεταλλευτές επικρατεί η συνεργασία μαζί τους και η επίθεση στους μετανάστες και σε όποιον θεωρούν πως βρίσκεται σε χειρότερη θέση από αυτούς. **Το να σκεφτόμαστε σαν αφεντικά (δηλαδή να έχουμε κοινή ιδεολογία, οράματα, συμπεριφορές και σχέδια με αυτά) και να τρωγόμαστε μεταξύ μας αντί να φάμε τα αφεντικά είναι η μεγαλύτερη νίκη που μπορούμε να προσφέρουμε σε όσους ζουν από την εκμετάλλευσή μας.** Βέβαια αν πούμε πως δεχόμαστε την απαράδεκτη λογική του όσους αντέχει η οικονομία θα έπρεπε να την εφαρμόσουμε και εντός συνόρων, αλλά γι' αυτό είπαμε πιο πριν. Οπότε ας πούμε κάποια πράγματα που θα έπρεπε να είναι αυτονόητα από ταξική-εργατική σκοπιά μιλώντας. Ως γνωστόν ο καπιταλισμός είναι παγκόσμιος¹² και δεν έχει πρόβλημα με την εθνικότητα του εργάτη αρκεί να μπορεί να τον εκμεταλλεύεται. **Αν τώρα ο καπιταλισμός φτιάχνει εθνικούς φράχτες που λέγονται σύνορα το κάνει και για να ελέγχει πολιτικά και ιδεολογικά τους υποτελείς του και να τους εξαθλιώνει συνειδησιακά (καθώς μόνο έτσι θα μπορούσε να τους εξαθλιώσει και οικονομικά). Καθήκον μας σαν εργάτες είναι να αντιστεκόμαστε στον πολιτικό και ιδεολογικό έλεγχο που προσπαθούν να μας επιβάλλουν τα αφεντικά.** Έτσι αν κάποιοι θεωρούν πως οι μετανάστες εργάτες είναι πιο ευάλωτοι στις επιθέσεις των αφεντικών αντί να ζητάνε μαζικές απελάσεις μπορούν να υιοθετή-

στικής ζωής (το κέντρο της Αθήνας...), κάτι το οποίο ξέρουν πολύ καλά οι υπάλληλοι των μίντια, οι μπάτσοι, οι κοινωνιολόγοι, οι υπουργοί. Τι σημασία θα είχε για το πανελλήνιο αν ο αρχισφαλίτης έλεγε "με στοιχεία αποδεικνύεται ότι το 85% των μικροληπσιών στο κέντρο της κοινότητας Παλαιόκαστρου και σε ακτίνα ενός χλμ. γίνεται από αλλοδαπούς;" Καμιά."

6. Είναι φανερό ότι επιχειρείται μια δαιμονοποίηση των μεταναστών από τους μηχανισμούς της εξουσίας για τους γνωστούς λόγους (διάσπαση των από κάτω, προώθηση του κοινωνικού κανιβαλισμού και στρέψιμο της διάχυτης κοινωνικής οργής στους μετανάστες και όχι στον καπιταλισμό). Η δική μας απάντηση δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να είναι η αγιοποίηση των μεταναστών. Στην τελική κάποιος από αυτούς παίζει να έχουν συμπεριφορές που κάθε άλλο παρά μας είναι αρεστές (οι οποίες -ας μην ξεχνάμε- οφείλονται κατά κύριο λόγο στις συνθήκες που είναι αναγκασμένοι να ζούμε). *Αρα δεν πρέπει να τους φερθούμε όπως ακριβώς και στους ντόπιους, θα πει κάποιος;* Θεωρούμε πως όχι. Κι αυτό γιατί παίζει μια θεμελιώδης διαφορά που δε γίνεται να προσπεραστεί έτσι απλά. **Γιατί μπορεί πάντα να παίζουν επιλογές (αν δεν το πιστεύαμε αυτό θα πηγαίναμε σπίτι μας) όμως πρέπει να βλέπουμε και το εύρος αυτών των επιλογών.** Δε γίνεται να συμπεριφερθούμε το ίδιο στον ντόπιο που σπρώχνει πρέζα και στο μετανάστη που δεν του αφέθηκαν παρά ελάχιστες επιλογές (όπως χαρακτηριστικά είπε ένας Σομαλός μετανάστης στη Σάμο μια κοινωνική λειτουργός τούς ενημέρωσε και τους είπε "κάντε αίτηση ασύλου εδώ διότι άμα πάτε στην Αθήνα οι άντρες θα καταντήσετε διακινητές ναρκωτικών και οι γυναίκες πόρνες"). Γιατί καλή η κριτική αλλά πρέπει να βλέπουμε και από ποια θέση μιλάμε. *Γιατί όταν κριτάρουμε επιλογές των ντόπιων εργατών το κάνουμε όντας κι εμείς κομμάτι τους.* Είναι όμως άλλο να έχεις χαρτιά και άλλο να μην έχεις και οι μπάτσοι να μπορούν να σε σκοτώσουν, να σε φυλακίσουν, να σε βασανίσουν και να πας άκλαυτος. *Προφανώς αν έχουμε ένα δίαυλο επικοινωνίας με τους μετανάστες θα κριτάρουμε και κάποιες επιλογές τους.* Αυτό που δεν καταλαβαίνουμε είναι γιατί να πρέπει να μοιραστούμε μια κριτική στους μετανάστες με ντόπιους που είτε δεν έχουν τις ευγενέστερες των προθέσεων απέναντί τους είτε δε μιλάνε από την ίδια θέση με μας. Θεωρούμε πως δικό μας καθήκον είναι να ανακόψουμε το αρνητικό κλίμα που πάει να δημιουργηθεί εις βάρος τους και να παρουσιάσει π.χ. μια μεταξύ τους διαμάχη ως πρόβλημα όλης της τοπικής κοινωνίας και ως άλλο ένα πρόβλημα δημόσιας τάξης που αποσκοπεί να ενισχύσει το σύμπλεγμα της ασφάλειας. Επίσης ας πούμε πως στα δύσκολα δοκιμάζεται η αλληλεγγύη μεταξύ των από κάτω αυτής της κοινωνίας καθώς όσο οι αφγανοί ήταν παναγίες όταν υπήρχε ο καταυλισμός στην Ηρώων Πολυτεχνείου και δε δημιουργούσαν το παραμικρό "πρόβλημα" (πέρα από την ίδια την ύπαρξή τους που αρκετοί την έβλεπαν ως πρόβλημα) ήταν εύκολο για τον καθένα να λείει "ντάξει μωρέ, δεν ενοχλούν κανένα". Τώρα όμως που προφανώς ενοχλούν αρκετούς είναι πιο απαραίτητο από ποτέ η αλληλεγγύη να δείξει τα δόντια της. Και αν επιλέξουμε να κάνουμε κριτική

με κάθε τρόπο την πραγματικότητα λέγοντας πως “οι πατρινοί είναι όμηροι στην ίδια τους την πόλη” (όμηροι των μεταναστών εννοούσαν!). Όμηροι οι πατρινοί και όχι οι μετανάστες που είναι έγκλειστοι στην τεράστια φυλακή που λέγεται Ελλάδα!!! Ή όταν ανακάλυπταν τον κίνδυνο για την υγεία (των πατρινών φυσικά που ζούσαν μες στα σπιτάκια τους και όχι των μεταναστών που ζούσαν κάτω από δυσμενείς συνθήκες). Για να φτάσουμε στο σήμερα που μία κλοπή τσάντας από μετανάστη μπορεί να γίνει “μία πόλη ολόκληρη που φοβάται να κυκλοφορήσει στο δρόμο”. **Βέβαια επειδή τα μήντια δε λειτουργούν σε ένα κοινωνικό κενό αλλά επηρεάζονται από (και επηρεάζουν) την κοινωνική κίνηση, λένε ό,τι λένε επειδή υπάρχουν πολλά πρόθυμα αυτιά να τους ακούσουν και να τους πιστέψουν (διαφορετικά δε θα τα έλεγαν).** Σχετικά με αυτό παραθέτουμε το κείμενο αφίσας της ΥΠΟΨΙΑΣΜΕΝΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ που είχε βγει μετά την ισοπέδωση και τον εμπρησμό του καταυλισμού της Ηρώων Πολυτεχνείου από την τοπική συμμαχία καθαρχιών: “Το ζήτημα όμως δεν είναι ότι τα μμε -όταν χρειαστεί- λένε ψέματα, ό,τι θέλουν τα αφεντικά τους ή οι μπάτσοι αλλά ότι πέρα από όσους έχουν συμφέρον και υιοθετούν και αναπαράγουν την προπαγάνδα τους, υπάρχουν όλο και περισσότεροι που είναι πια τόσο ηλίθιοι και διατεθειμένοι να πιστέψουν τα πάντα ταυτιζόμενοι με την κυρίαρχη προπαγάνδα και εν τέλει με τα αφεντικά τους τα ίδια... Η κάμερα και αυτοί που τη χειρίζονται δε δείχνουν την αλήθεια ή το ψέμα. Δείχνουν απλά στιγμές αποκομμένες από ένα συνεχές της πραγματικότητας και ως εκ τούτου εύκολο να ερμηνευτούν κατά το δοκούν. Ο καθένας καταλαβαίνει ό,τι τον βολεύει να καταλάβει. Έτσι ένα ποντίκι γίνεται πιθανή στρατιά αρουραίων και κίνδυνος πανούκλας, λίγα σκουπίδια χωματερή, και οι μετανάστες από εργάτες γίνονται κάτι εξαθλιωμένοι υπεύθυνοι για τα παραπάνω και πηγή διάφορων απίθανων κινδύνων. Η σκηνοθεσία είναι φανερό για όποιον έχει μάτια να δει. Όταν κλείνει η κάμερα αρχίζει η πραγματική ζωή και η κριτική σκέψη μένει το μόνο όπλο αποδόμησης του λογικοφανούς παράλογου των media.” Και κατέληγε: “Όσοι έχετε παραιτηθεί από τη σκέψη κάντε μας τη χάρη να παραιτηθείτε και από την ομιλία. Καλύτερα μουγκοί παρά τσιράκια.”

Κι ένα παράδειγμα τόσο για να καταλάβουμε πως δημιουργείται πολλές φορές η μηντιακή εικόνα του εγκληματία μετανάστη όσο και για να είμαστε τουλάχιστον υποψιασμένοι με τις διάφορες στατιστικές που κατά καιρούς βγαίνουν δημόσια. Ένα παράδειγμα εν μέσω αντιλαβανικού παροξυσμού. Αντιγράφουμε (και πάλι) από το TEXT: “Κάτω από τον τίτλο “ανοχύρωτες πόλεις” η εφημερίδα ΤΑ ΝΕΑ επιβεβαιώνει τους φόβους όλων. Η εγκληματικότητα έχει αυξηθεί κατά 35%! Η Αθήνα και η Θεσσαλονίκη βρίσκονται στο έλεος των κακοποιών! Μήπως φταίει η οικονομική ύφεση και η αυξανόμενη ανεργία που αναγνωρίζει και η ΓΣΕΕ; Όχι. Ο υποδιοικητής της Ασφάλειας Αττικής, σε συνέντευξη του θα εξηγήσει: “...θα αποδώσω την έξαρση της εγκληματικότητας κατά κύριο λόγο στην αθρόα είσοδο αλλοδαπών στη χώρα μας. Με στοιχεία αποδεικνύεται ότι το 85% των μικροληστειών στο κέντρο της αθήνας και σε ακτίνα ενός χιλιομέτρου από την Ομόνοια γίνονται από αλλοδαπούς”. Χαράς ευαγγέλια! Για όλους τους Έλληνες -που σα γροθιά ζουν μέσα σε ένα κύκλο ακτίνας 1 χλμ., με κέντρο την πλατεία Ομόνοιας. Τι είναι άλλωστε η Ελλάδα; Μια φτυσιτά τόπος ...άρα υπάρχει ένα φανταστικό κέντρο της ελληνικής α-

σουν το εξής απλό αίτημα: να αγωνιστούν μαζί με τους μετανάστες ώστε να πάρουν όλοι χαρτιά (και να μην είναι πια ενάλωτοι) κι έπειτα αφού θα βρισκονται σε παρόμοια θέση να απαιτήσουν μείωση των ωρών εργασίας χωρίς καμία μείωση του μισθού ώστε να δουλεύουν όλοι. Άραγε είμαστε τόσο έξυπνοι και το σκεφτήκαμε αυτό και οι υπόλοιποι εργάτες χαζοί; Όχι. Απλά είναι ο πιο δύσκολος δρόμος (ο μόνος αξιοπρεπής βέβαια) και οι περισσότεροι προτιμούν να βουλιάζουν στα σκατά του ρατσισμού και του μικροαστισμού. Πάντως όπως και να ‘χει ο άλλος δρόμος παραμένει ακόμα ανοιχτός...

Άντρες του λιμενικού μαζεύουν από το ποτάμι του έβρου πτώματα μεταναστών. Προφανώς από αυτούς που δεν αντέχει η εθνική οικονομία.

Έλα όμως που κάποιος έχει φροντίσει να κάνουν τη ζωή τους αβίωτη στον τόπο “τους”. Γιατί δεν είναι κάποια αγάπη για τα extreme sports που κάνει τους μετανάστες να φύγουν από τον τόπο “τους” και να περάσουν τα πάνδεινα για να φτάσουν στον ευρωπαϊκό “παράδεισο” αλλά η κατοχή της χώρας “τους” από τους δυτικούς σταυροφόρους, η περιβαλλοντική καταστροφή (ποιος ευθύ-

νεται κατά κύριο λόγο άραγε αν όχι τα δυτικά ανεπτυγμένα κράτη); **οι πολιτικές τους πεποιθήσεις, το να αποφύγουν κάποια χούντα** (που συνήθως συνεργάζεται με τα δυτικά κράτη τα οποία όλο και κάπως θα έχουν βάλει το χεράκι τους στην εγκαθίδρυσή της για να εξασφαλίσουν τα συμφέροντά τους στην εκάστοτε περιοχή) ή απλά η αναζήτηση καλύτερης τύχης και συνθηκών. Ας αναφέρουμε τα δύο πιο χαρακτηριστικά παραδείγματα (όχι τα μόνα). Αρχικά το αφγανιστάν που ο ελληνικός στρατός συμμετέχει ενεργά στην κατοχή του και συμβάλλει κι αυτός όσο μπορεί ώστε να μαγελεύονται οι αφγανοί πληβείοι και να αναγκάζονται να μεταναστεύσουν. Α, και όσο για τον ανθρωπιστικό ρόλο του ελληνικού στρατού εκεί ας αναφέρουμε τα λόγια του σμήναρχου εν αποστρατεία της πολεμικής αεροπορίας Αντώνη Φορλίδα ο οποίος μιλώντας πριν λίγους μήνες για τις μαζικές δολοφονίες αφγανών από το στρατό κατοχής δήλωσε:

Φλεγόμενο όχημα του ελληνικού στρατού στο αεροδρόμιο της Καμπούλ μετά από επίθεση που δέχθηκε από αφγανούς αντάρτες. Προφανώς οι αφγανοί αντάρτες δεν είναι τόσο μαλάκες για να πιστέψουν ότι οι έλληνες βρίσκονται εκεί για να χτίζουν νοσοκομεία αλλά τους αντιμετωπίζουν σαν αυτό που είναι, σα στρατό κατοχής.

“Δεν πατούσα εγώ το κουμπί, αλλά έκανα το έγκλημα να συμμετέχω σε αυτές τις δολοφονίες και γι’ αυτό τώρα ζητάω να δικαστώ και να φυλακιστώ ως εγκληματίας πολέμου” και αποκάλυψε πως όταν υπηρέτουσε στον πύργο ελέγχου του αεροδρομίου της Καμπούλ, στο κτίριο αυτό υπήρχαν ως ανθρωπινή ασπίδα 50 ορφαν

νά αφγανόπουλα. Τελικά δεν είναι εκεί για να χτίζουν νοσοκομεία οι μάγκες. Ας αναφέρουμε και το παράδειγμα της Σομαλίας που οι ελληνικές φρεγάτες μαζί με τα άλλα δυτικά κράτη “καταπολεμούν την πειρατεία και την τρομοκρατία”. Εννοώντας τους φτωχούς σομαλούς ψαράδες που προσπαθούν με ένα δυναμικό τρόπο να πάρουν πίσω κάποια από αυτά που τους κλέβουν αυτοί που συστηματικά λεηλατούν το θαλάσσιο πλούτο του τόπου “τους”, δηλαδή τα δυτικά αλιευτικά που στερούν από τους ντόπιους ένα από τα ελάχιστα μέσα επιβίωσης που διαθέτουν. Και φυσικά οι ελληνικές φρεγάτες διασφαλίζουν και αυτές πως η Σομαλία θα παραμείνει ένας απέραντος σκουπιδοτοπος όπου τα δυτικά κράτη θα αδειάζουν τα τοξικά τους απόβλητα (α, κι ας μην ξεχνάμε πως ο ελληνόκτητος εμπορικός στόλος είναι νούμερο ένα στον κόσμο).

Δολοφονημένοι αφγανοί από το στρατό κατοχής. Αν έρχονταν εδώ θα τους έλεγαν λαθρομετανάστες και πρόβλημα για την πόλη και θα ήθελαν να τους στείλουν πίσω. Στο σίγουρο θάνατο.

σιμότητα τους”: “Εκτός από εκείνα που λέγονται “υλικά συμφέροντα”, στις μεταμοντέρνες κοινωνίες υπάρχουν κι άλλα. Τα συμβολικά συμφέροντα κοινωνικής ένταξης ή διαφοροποίησης. Λαμβανομένου υπόψη του σταθερού επαρχιωτισμού της ελληνικής κοινωνίας, ήταν πολλοί εκείνοι που υιοθέτησαν τα ρατσιστικά πορίσματα με τη χαρά του “καινούριου”, “τη χαρά της παρέας”, την απόλαυση του να λες ό,τι λένε και οι άλλοι... το συμβολικό συμφέρον να αναπαράγεις τα ανέκδοτα (για παράδειγμα) ή τα βλέμματα που είναι της μόδας (κάνοντάς τα κι εσύ μόδα) είναι συχνά το ίδιο σημαντικό (και συνδεδεμένο) με ένα υλικό συμφέρον. Συμβολικό συμφέρον είναι το να νιώθεις από πάνω και όταν δεν είσαι. **Για να είσαι**. Στην προκειμένη περίπτωση ο ρατσισμός έδρασε ενοποιητικά για την ελληνική κοινωνία, όπως εξάλλου και ο εθνικισμός, ύστερα από τα σύντομα αλλά επικίνδυνα ρήγματα που εμφανίστηκαν στο τέλος της δεκαετίας του ‘80 και στις αρχές της δεκαετίας του ‘90”.

4. Πέρα από αυτούς που δε χάνουν ευκαιρία να ξεράσουν τη ρατσιστική τους χολή, η τεράστια πλειοψηφία της πατρινής κοινωνίας με τη συνένοχη σιωπή της και -ακόμα χειρότερα- με τη συγκατάβασή της σε κάθε καθημερινή επίθεση στις ζωές των μεταναστών έχει συνεισφέρει με κάθε τρόπο να σπρώξει αρκετούς μετανάστες σε εγκληματικές (με την τυπική έννοια του όρου) ενέργειες. Αυτή η πλειοψηφία αντιμετωπίζει τους μετανάστες σαν εισβολείς κι έχει κάνει τα πάντα προκειμένου να τους οδηγήσει σε ένα τεράστιο αδιέξοδο που τους αφήνει απειροελάχιστες επιλογές (π.χ. να γίνουν τα τελευταία γρανάζια της κάθε μαφίας ή να αργοπεθαίνουν εγκλωβισμένοι σε ένα κράτος φυλακή). Ενώ είναι σύνθητες το φαινόμενο να γίνεται κριτική στο κράτος από τα δεξιά και να το κατηγορούν οι ρατσιστές ότι δεν κάνει τίποτα και αφήνει τους μετανάστες να αλωνίζουν στην πόλη (ζητώντας εμμέσως πλην σαφώς να βρει έναν τρόπο να τους εξαϋλώσει ή τέλος πάντων να τους εξαφανίσει με όποιον τρόπο). Κι αυτό το ξέρουν πολύ καλά οι μετανάστες. Το βιώνουν καθημερινά στο πετσί τους. *Ακόμα κι όταν διεκδικούσαν δυναμικά τα δικαιώματά τους με διαδηλώσεις (ή ακόμα και συγκρούσεις με την αστυνομία) και έτειναν το χέρι στην τοπική κοινωνία, η πλειοψηφία αυτής τους έγραψε κανονικά και προτίμησε να αφήνει τα μόντια να μιλάνε γι’ αυτήν και να την εκφράζουν.* Έτσι μετά από κινητοποιήσεις των μεταναστών πολλοί ήταν αυτοί που μιλούσαν για “αχάριστους αφγανούς που τολμούν να διαδηλώνουν” καθώς η μόνη περίπτωση να τους συμπαθήσουν ήταν να κάθονται φρόνιμοι να τους βασανίζει η κάθε εξουσία (και πάλι παίζεται δηλαδή).

5. Οι τοπικοί δημοσιογράφοι είναι μεγάλα καθίκια οπότε ας μην παραξενεύονται όταν οι μετανάστες τούς την πέφτουν. Έχουν κάνει πολλά. Το όργιο λασπολογίας και νεοφασιστικής προπαγάνδας που θα ζήλευε ακόμα και ο Γκαίμπελς (ο υπουργός προπαγάνδας του Χίτλερ) είναι μια καθημερινότητα στα τοπικά μόντια εδώ και πολλά χρόνια. Ήδη από την εποχή του καταυλισμού που τους φόρτωναν ό,τι απίθανη κατηγορία υπήρχε (π.χ. ότι γαμάνε πρόβατα!) και οι μετανάστες ήταν υποχρεωμένοι να απαντάνε σε κάθε τέτοια βλακεία. Δεν ξεχνάμε τα πρωτοσέλιδα που αντέστρεφαν

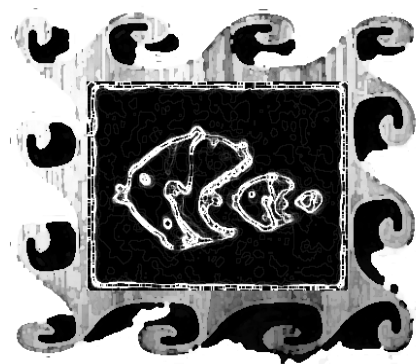
1. Είναι αλήθεια πως εκείνο που πολλές φορές κινεί τους ρατσιστές να κάνουν ό,τι κάνουν δεν είναι τόσο η λογική δικαιολόγηση των πράξεών τους αλλά η αίσθηση της δύναμης (εννοώντας την κοινωνικά αναγνωρισμένη υπεροχή έναντι των υπόλοιπων) που νιώθουν όταν είναι πλειοψηφικό ρεύμα. **Πολλές φορές ακόμα κι όταν ο ρατσιστής ζητάει μια δικαιολόγηση των πράξεών του δεν τον νοιάζει αν αυτή είναι ασυνάρτητη λογικά καθώς αυτό που έχει σημασία γι' αυτόν τις περισσότερες φορές είναι η μετατροπή της έλλειψης λογικής σε πλεόνασμα δύναμης.** Επομένως το να πείσουμε όσους φέρουν ρατσιστικές απόψεις -όσο σημαντικό κι αν είναι- σίγουρα δεν είναι το άλφα και το ωμέγα σε όλες τις περιπτώσεις.

2. Να διευκρινίσουμε πως όταν λέμε αφεντικά δεν εννοούμε μόνο τους εγγεγραμμένους στο ΣΕΒ καθώς στην ελληνική καπιταλιστική οικονομία αφεντικό δεν είναι μόνο ο βιομήχανος αλλά μπορεί να είναι και ο μικροαγρότης που βρήκε φτηνά εργατικά χέρια για να μαζέψει τις ελιές, ο μικρομαγαζάτορας που η ανασφάλιστη εργασία των υπαλλήλων του τού εξασφαλίζει την κερδοφορία του, η οικογενειακή επιχείρηση που εκμεταλλεύεται την εργασία του ανιψιού ή του γιου του γείτονα... *Μπορεί να είναι εν δυνάμει ο καθένας, αρκεί να...* Ειδικά τις δύο τελευταίες δεκαετίες που η ιδεολογία του εύκολου πλουτισμού (σε βάρος άλλων εννοείται) έχει διαποτίσει μεγάλα κομμάτια της κοινωνίας και ονειρεύονται πως θα γίνουν αφεντικά. Τα παραπάνω θα έπρεπε να θεωρούνται αυτονόητα για όποιον μιλάει και πράττει από ταξική σκοπιά, όμως δεν είναι. Είναι χαρακτηριστικό το παράδειγμα του ΚΚΕ όταν από τη μια πρέπει να υπερασπιστεί τους μικροεργολάβους, τους μικροβιοτέχνες, τους μικροαγρότες, τους μικρο- γενικά (ψηφοφόροι γαρ) και ταυτόχρονα πρέπει να υπερασπιστεί και τους εργάτες που δουλεύουν σε αυτούς (καθώς είναι και το κόμμα της εργατικής τάξης -λέμε τώρα). Χάος...

3. Αντιγράφουμε από το "TEXT: Περί της (ανομολόγητης) καταγωγής των ρατσιστικών ιδεωδών της ελληνικής κοινωνίας και περί της (ομολογημένης) χρη-

Η αιώνια κλάψα του εξατομικευμένου και καβατζωμένου υπηκόου που προσπαθεί με κάθε τρόπο να αποποιηθεί τις ευθύνες του. **Αλήθεια, ποιος στηρίζει αυτό το σύστημα που παράγει μετανάστες και εξαθλίωση, ποιος στηρίζει το θεσμό του ελληνικού στρατού που είναι συνυπεύθυνος για την εξαθλίωση στις χώρες καταγωγής των προσφύγων; Στην τελική αν θέλει να γίνουν ελάχιστα πιστευτές οι καλοπροαίρετες διαθέσεις του (με τους κακοπροαίρετους δε συζητάμε ούτως ή άλλως) ας κάνει πρώτα ό,τι περνάει από το χέρι του ενάντια στον ελληνικό στρατό, ενάντια στις κρατικές πολιτικές που αναγκάζουν ανθρώπους να γίνονται μετανάστες και μετά ξαναμιλάμε¹³.**

“Καλά, και που θα χωρέσουν όλοι;”

Το είπαμε και πριν. Οι μόνοι που δε χωράνε στο δικό μας κόσμο είναι τα αφεντικά, οι πολιτικοί, οι παπάδες, οι μπάτσοι, οι ρουφιάνοι, οι γιάπηδες, οι ρατσιστές και όλοι οι εκμεταλλευτές. **Το ζήτημα στην τελική δεν είναι η ποσοτική αύξηση του πληθυσμού σε μια περιοχή αλλά η ανισομερής κατανομή του πλούτου τον οποίο εμείς παράγουμε και τα αφεντικά σφετερίζονται. Για παράδειγμα κάποιος παίζει να έχουν 10 σπίτια και κάποιος να**

κοιμούνται στα παγκάκια. Αυτός είναι ο καπιταλισμός. Υπάρχουν τόσα άδεια σπίτια αλλά αν οι μετανάστες τολμήσουν να μπουν σε κάποιο από αυτά για να μείνουν θα τους πετάξουν έξω οι κωλόμπατσοι και οι ιδιοκτήτες (τις περισσότερες φορές μάλιστα αφού οι γείτονες καλέσουν τους μπάτσους). Υπάρχουν τόσα super market γεμάτα τρόφιμα και άνθρωποι έξω από αυτά να πεθαίνουν από την πείνα. Η αλήθεια είναι ότι πρώτον, **κοινωνικός πλούτος υπάρχει** και δεύτερον, **είμαστε εμείς οι εργάτες και οι εργάτριες που τον παράγουμε**. Επίσης ας σκεφτούμε πως την ώρα που ο πλούτος που παράγουμε είναι όλο και μεγαλύτερος γινόμαστε διαρκώς όλο και πιο φτωχοί και ότι η προοπτική μιας αξιοπρεπούς ζωής είναι σήμερα -εκτός από αναγκαία- περισσότερο εφικτή από ποτέ¹⁴.

ενάντια σε κάθε πλαστό διαχωρισμό μεταξύ των από κάτω αυτής της κοινωνίας και θα προωθεί τη σύγκρουση με τους εκμεταλλευτές. Μέχρι να απαλλαγούμε μια και καλή από δαύτους.

Φωτογραφία από την άγρια απεργία στο εργοστάσιο της NATIONAL CAN τον οκτώβρη του 1974 (βλ. και σημ. 10). Το δίγλωσσο πλακάτ της απεργίας (αραβικά και ελληνικά) γράφει: **“έλληνες και πακιστανοί εργάτες ενωμένοι”**. Τελικά ο δρόμος του ρατσισμού και των πλαστών διαχωρισμών ανάμεσα στους εργάτες κάθε άλλο παρά μονόδρομος είναι.

Το γνωστό -μηντιακό κυρίως- επιχείρημα που προσπαθεί να αναβιβάσει έναν τσακωμό μεταξύ μεταναστών σε πρόβλημα όλης της πόλης. Στην τελική οι άνθρωποι τσακώνονται μεταξύ τους για χίλιους δυο λόγους όμως μόνο οι μετανάστες γίνονται θέμα (άντε και καμιά περιθωριοποιημένη κοινωνική ομάδα) για τους γνωστούς λόγους. **Άραγε ένας τσαμπουκάς μεταξύ πατριών θα μεταφραζόταν σε πρόβλημα όλης της πόλης;** Κι ας μην ξεχνάμε πως οι όποιοι τσακωμοί κάποιων μεταναστών οφείλονται σε μεγάλο βαθμό και στις συνθήκες διαβίωσής τους. Ας σκεφτεί ο καθένας τι εντάσεις παράγονται αναπόφευκτα όταν τόσο πολλοί άνθρωποι στοιβάζονται σε τόσο μικρούς χώρους όπως οι αυτοσχέδιοι καταυλισμοί και όταν από τόσους πολλούς μετανάστες μόνο ελάχιστοι μπορούν κάθε μέρα να καταφέρουν να περάσουν απέναντι.

Από συγκρούσεις αφγανών με μπάτσους καθαρά δευτέρα του 2009 στην πάτρα. Αν οι ντόπιοι ρατσιστές ωρύνονται για τις συγκρούσεις των μεταναστών μεταξύ τους εύκολα φαντάζεται κανείς τι γίνεται όταν συγκρούονται με τους μπάτσους.

Εδώ είναι από ποια θέση μιλάει ο καθένας. Για υποβάθμιση μπορούν να μιλάνε μόνο όσοι έχουν συμφέροντα (όπως π.χ. ιδιοκτήτες ακινήτων, μαγαζάτορες που την έχουν δει ότι τους ανήκει όλη η περιοχή γύρω από το κωλομάγαζό τους και άλλοι τέτοιοι). Οι υπόλοιποι είτε είναι απλά μαλάκες που έχουν ταυτίσει τα συμφέροντά τους με τους προηγούμενους είτε φασιστοειδή που το όνειρό τους είναι οι καθαρές και αποστειρωμένες γειτονιές (οι οποίες υπάρχουν μόνο σε βρώμικα μυαλά). Τώρα για το αν χαλάνε την ωραία εικόνα της πάτρας, τι να κάνουμε, η αισθητική έχει να κάνει πάλι με το από ποια θέση μιλάει ο καθένας. Τη δικιά μας την αισθητική τη χαλάνε τα μούτρα του αφεντικού, οι κωλόμπατσοι, οι διαφημιστικές πινακίδες κι ένα σωρό άλλα πράγματα που ευθύνονται για την υποβάθμιση της ζωής μας σε επιβίωση. Ειδικά σε εποχές που όλο και περισσότεροι άνθρωποι δύσκολα τα βγάζουν πέρα το να θεωρεί κάποιος αιτία για όλα αυτά τους μετανάστες είναι από ηλίθιο έως αυτοκτονικό. **Μήπως φταίνε οι μετανάστες για τις μειώσεις των μισθών, το πετσόκομα των συντάξεων, τις αυξήσεις των τιμολογίων και των εισιτηρίων, τη διάλυση των νοσοκομείων, τα κλεμμένα ένησημα, τις απολύσεις;** Ή μήπως αντίθετα φταίει το κράτος και τα αφεντικά που μας σερβίζουν το ρατσιστικό δηλητήριο ώστε να κάνουν πιο εύκολη την επίθεση που διεξάγουν εις βάρος όλων μας; **Μήπως τέλος φταίει η εξατομίκευση και η παραίτηση των ντόπιων που προτιμούν να βρουν ένα εξιλαστήριο θύμα για να του φορτώσουν την ευθύνη της άθλιας ζωής τους και εξακολουθούν να αρνούνται να κοιτάξουν κατάματα τον πραγματικό εχθρό και να του επιτεθούν;**

πιβάλλουν και να δώσουμε ένα νόημα στο “ξένοι εργάτες αδέρφια μας”. Ας αναφέρουμε κι ένα-δυο παραδείγματα σχετικά με το εικόνα από το μέλλον¹⁷. Στη δεκαετία του 90 το “ανασφάλιστος εργάτης” είχε ταυτιστεί με το “αλβανός” καθώς οι αλβανοί ήταν όλοι παράνομοι (τουλάχιστον μέχρι το ‘98 που έγιναν οι πρώτες νομιμοποιήσεις -όχι ταυτότητα αλλά απλά πράσινη κάρτα που έπρεπε να ανανεώνεται κάθε χρόνο). Οι ντόπιοι εργάτες νόμιζαν αφελώς πως αυτά αφορούν κάποιους άλλους μόνο και συνέχιζαν να πορεύονται στο μαγικό κόσμο των ψευδαισθήσεών τους [παρένθεση: πράγματι περνούσαν καλά και η στάση τους απέναντι στους μετανάστες κυμαινόταν από εχθρότητα, αδιαφορία (στην καλύτερη) μέχρι και ενεργή συμμετοχή στην εκμετάλλευσή τους. Με την ψευδαίσθηση εννοούμε πως πίστευαν πως αυτό θα διαρκέσει για πάντα, πως η μοίρα του εργάτη είναι προορισμένη για κάποιους άλλους κοκ.]. Σήμερα η ανασφάλιστη εργασία έχει γίνει βασικός κανόνας και στους ντόπιους. **Κι αυτό γιατί τα αφεντικά όταν εφαρμόζουν κάτι που τους βολεύει σε ένα κομμάτι των εκμεταλλεζόμενων ποτέ δε μένουν εκεί αλλά προσπαθούν να το εφαρμόσουν και αλλού.** Αυτό βέβαια ισχύει και για τη ντόπια εργατική τάξη αφού αν στις αρχές του ‘80 έλεγε κανείς σε κάποιον δημόσιο υπάλληλο ότι ο ιδιωτικός τομέας είναι εικόνα από το μέλλον θα γέλαγε. Ε, σήμερα το πλήθος των ωρομίσθιων, των συμβασιούχων, των stage κοκ. δείχνει τι γίνεται και στο δημόσιο.

Εν τέλει, ο ντόπιος εργάτης είναι στη θέση που είναι γιατί έχοντας διαρρήξει κάθε έννοια ταξικής αλληλεγγύης (τόσο με τους άλλους ντόπιους εργάτες όσο και -σε χειρότερο βαθμό- με τους ξένους εργάτες) πίστεψε πως θα τη βγάλει καθαρή αυτός και το τεράστιο Εγώ του χωρίς συλλογικούς αγώνες αλλά κοιτώντας πως θα καβατζώσει τον κώλο του. Στο χέρι του κάθε εργάτη είναι είτε να συνεχίσει έτσι και να οδηγηθεί στο γκρεμό είτε να καταλάβει πόσο μάλακας είναι και να αλλάξει ρότα. Στο δικό μας χέρι είναι, αν θεωρούμε ότι κατευθυνόμαστε προς μια απελευθερωτική κατεύθυνση, να βρούμε εκείνα τα εργαλεία και εκείνη την τακτική που θα μας καθιστά ικανούς να αντιστρέψουμε τις κυρίαρχες ιδεολογίες και τα αντιδραστικά τους επιχειρήματα, ώστε να αποδεικνύουμε τους λόγους για τους οποίους αυτή η κατεύθυνση είναι προς τα συμφέροντά μας. Στο χέρι μας είναι να συμβάλλουμε κι εμείς να αντιστραφεί το κλίμα που καλλιεργούν οι κάθε είδους μισάνθρωποι (θεσμικοί και μη) και να αναπτύσσεται μια συνείδηση που θα στρέφεται

“Εδώ ο ντόπιος βρίσκεται σε άθλια κατάσταση, θα ασχοληθούμε με τους μετανάστες;”

Γιατί όμως ο ντόπιος εκμεταλλεζόμενος βρί-

σκεται σε άθλια κατάσταση; Και γιατί θα οδηγηθεί σε αθλιότερη αν συνεχίσει έτσι; **Επειδή πολύ απλά έχει επιλέξει να πετάξει την ταξική του συνείδηση στα σκουπίδια. Της οποίας συνείδησης αναπόσπαστο κομμάτι είναι και η αναγνώριση της κοινής του μοίρας με τους μετανάστες εργάτες. Και όσο δε θέλει να καταλάβει πως οι μετανάστες εργάτες είναι εικόνα από το μέλλον του τόσο θα μπορούν τα αφεντικά να τον κρατούν υποτιμημένο (οικονομικά και συνειδησιακά). Εδώ ας κάνουμε μια διευκρίνιση σχετικά με το “κοινή μοίρα”. Αν πούμε ότι το κοινή σημαίνει ολόγεια δεν πάμε πουθενά. Και όχι μόνο στο ζήτημα των μεταναστών αλλά γενικά. Καταρχάς ας πούμε πως δεν είμαστε στα 1850 με τους προλετάριους να δουλεύουν στα ίδια εργοστάσια, υπό τις ίδιες άθλιες συνθήκες, να μένουν στα ίδια άθλια σπίτια κλπ. Εν έτει 2010 η εργατική τάξη είναι πολυδιασπασμένη όσον αφορά τις συνθήκες εργασίας, τις συνθήκες ζωής κλπ. (κι αυτό έχει να κάνει τόσο με την εξατομίκευση και το ότι κοιτάει ο καθένας το τομάρι του όσο και στο ότι τα αφεντικά έκαναν τα πάντα για να διασπάσουν την εργατική τάξη σε χίλιες δυο υποκατηγορίες ώστε να είναι πιο δύσκολο να φτιάξει μια ευρύτερη κοινότητα συμφερόντων). Αν πάρουμε κατά γράμμα το κοινή μοίρα θα καταλήξουμε να μείνει ο καθένας μόνος του γιατί δεν τραβάει τα ίδια ζόρια ο εργάτης που πληρώνει νοίκι με αυτόν που έχει δικό του σπίτι, αυτός που έχει ένσημα με αυτόν που δεν έχει, αυτός που έχει παιδιά με αυτόν που δεν έχει, ο δημόσιος με τον ιδιωτικό κοκ. Όταν λέμε κοινή μοίρα εννοούμε ότι είμαστε όλοι προορισμένοι να παράγουμε υπεραξία για κάποιο αφεντικό που ζει από τη δική μας εκμετάλλευση καθώς ο μόνος (ή έστω ο βασικός) τρόπος για να επιβιώσουμε είναι να πουλάμε την εργατική μας δύναμη στον κάθε μαλάκα εργοδότη. Αυτό είναι το βασικό που μας ενώνει παρά τις επιμέρους διαφοροποιήσεις¹⁶. Σίγουρα ποτέ δεν πρόκειται να καταλάβουμε τι έχουν περάσει και περνάνε οι μετανάστες αφού δε γίνεται να το βιώσουμε. Ούτε πρόκειται να γίνουμε μετανάστες αφού εμείς έχουμε χαρτιά και δεν είμαστε έρμαιο του κάθε μπάτσου. Όμως το να προτάσσουμε την κοινή ταξική μας μοίρα είναι μονόδρομος καθώς είναι ο μόνος τρόπος να αρχίσουν να σπάνε οι πλαστοί διαχωρισμοί που πάνε να μας ε-**

“Να τους πάρετε σπίτι σας”

Άραγε ο σοφός που εμπνεύστηκε αυτό το “επιχείρημα” τούς έχει πάρει σπίτι του; Όχι. Όμως πίσω από αυτή την πανάθλια φράση κρύβεται η αντίληψη ότι κάποιοι θεωρούν την πόλη αυλή τους που πρέπει να έχει τα χαρακτηριστικά που αυτοί θέλουν. Κάποιοι θεωρούν πως στην πόλη που ζουν, μερικοί έχουν δικαίωμα να υπάρχουν και άλλοι κανένα δικαίωμα. Και γι’ αυτό όλοι αυτοί οι μισάνθρωποι ζητάνε μαζικές απελάσεις και εκκαθαρίσεις. Επιλέγουν να βλέπουν τους δημόσιους χώρους που χρησιμοποιούν οι μετανάστες για να φτιάξουν παραπήγματα ως προέκταση του διαμερίσματός τους. Όμως οι δημόσιοι χώροι ανήκουν σε αυτούς που τους χρησιμοποιούν και όχι στον κάθε μίζερο μικροαστικοποιημένο υπήκοο. **Στην τελική οι μετανάστες δε θέλουν τη φιλανθρωπία κανενός ούτε να γίνουν φόρτωμα σε κανένα αλλά θέλουν να ζήσουν με αξιοπρέπεια ζητώντας να νομιμοποιηθούν και όσοι θέλουν να φύγουν, όσοι θέλουν να μείνουν και να δουλέψουν. Το να πέφτεις στη λούμπα της φιλανθρωπίας και να λυπάσαι τον άλλο είναι πρώτα απ’ όλα υποτιμητικό γι’ αυτόν που δέχεται τον οίκτο σου.**

Έχουμε μια βασική θέση που λέει πως η τεράστια πλειοψηφία των θυμάτων του ρατσισμού έχει συγκεκριμένη ταξική-κοινωνική θέση. Είναι εργάτες* και πιο συγκεκριμένα βρίσκονται χαμηλά στην ιεραρχική οργάνωση της εργασίας. Μια ματιά στην καθημερινότητα αρκεί για να αποδείξει πως σπάνια θα ακούσει κανείς για επιθέσεις με ρατσιστικά κίνητρα εις βάρος τουριστών με γεμάτα πορτοφόλια κι ακόμα λιγότερο εναντίον επενδυτών φυσικά. Βέβαια

πολλές φορές στόχος ρατσιστικών επιθέσεων γίνονται και μαγαζιά ξένων (π.χ. κινέζων) και γενικά μετανάστες που δεν είναι εργάτες-μισθωτοί και μπορεί κάλλιστα να είναι και αφεντικά (π.χ. αρκετοί αλβανοί έχουν εκπληρώσει το όνειρό τους κι έχουν γίνει αφεντικά). Η θέση μας πρέπει να είναι ξεκάθαρη. **Κάθε επίθεση με ρατσιστικά κίνητρα είναι de facto ενάντια μας είτε στρέφεται ενάντια στο μαγαζί κάποιου πακιστανού είτε σε κάποιον εργάτη. Μπορεί να**

στρεφόμεστε ενάντια σε όλα τα αφεντικά (κάθε εθνικότητας) αλλά οι λόγοι που το κάνουμε αυτό είναι ξεκάθαρα ταξικοί. **Στην τελική το πώς η εργατική τάξη αντιμετωπίζει τα (κάθε εθνικότητας) αφεντικά της είναι ζήτημα των ιδίων των εργατών και όχι του κάθε μισάνθρωπου φασίστα.**

*όταν λέμε εργάτη εννοούμε και τον άνεργο, αυτόν που δε βρίσκει κάποιον να αγοράσει την εργατική του δύναμη και αποτελεί ένα από τα πιο υποτιμημένα κομμάτια της εργατικής τάξης

**“Ας γυρίσουν
στον τόπο τους να
διεξάγουν αγώνες”**

δε θα παραξενευτούμε αν το ακούσουμε κι από τύπους που δηλώνουν αλληλέγγυοι στους μετανάστες. **Σημασία έχει να δούμε την πρακτική συνέπεια αυτής της άποψης που είναι μία: έξω οι ξένοι.** Άραγε ποιος

χρυσανγίτης θα διαφωνούσε με αυτό το σύνθημα; Κανείς. Αφήνοντας στην άκρη ότι όσοι ξεστομίζουν κάτι τέτοιο μιλάνε από θέση ισχύος και καβάτζας καθώς είναι εύκολο να λες εξυπνάδες όταν πίνεις το φραπέ σου και δεν έχεις βιώσει προφανώς τι σημαίνει να πέφτουν βόμβες στο κεφάλι σου, **είναι πολλοί αυτοί που προτιμούν να διεξάγονται οι αγώνες των μεταναστών κάπου μακριά ώστε να μπορούν να μιλάνε εκ του ασφαλούς για τις μεγαλειώδεις εξεγέρσεις των αράβων αλλά με την καμία δε θέλουν να διεξάγονται εδώ.** Γιατί πρέπει να πάρουν θέση και πιθανώς να συγκρουστούν και με κομμάτια της κοινωνίας που δε γουστάρουν

τους “αχάριστους μετανάστες που τολμάνε και σηκώνουν κεφάλι”. Ειδικά αν είσαι κομματόσκυλο που έχει καταλάβει ότι οι μετανάστες δεν ψηφίζουν (πλην ελαχίστων εξαιρέσεων), σε αντίθεση με τους ντόπιους μικροαστούς και προλετάριους, κάνεις τους υπολογισμούς σου και βλέπεις ότι δε βολεύει και τόσο η αλληλεγγύη στους μετανάστες. Το παράδειγμα του αγώνα των 300 μεταναστών εργατών που έκαναν απεργία πείνας ζητώντας τη νομιμοποίηση όλων των μεταναστών και είχαν απέναντί τους όλο το βούρκο του φασισμού (θεσμικού και κοινωνικού) είναι χαρακτηριστικό.

Από την απεργία πείνας των 300 μεταναστών εργατών που ζητούσαν νομιμοποίηση όλων των μεταναστών. Ο εθνικός κορμός έδειξε πως θα αντιμετώπιζε τους μετανάστες όταν “αντί να γυρίσουν στον τόπο τους να διεξάγουν αγώνες” έχουν το “θράσος” να έρχονται εδώ, να ταράζουν την ηρεμία των ντόπιων και να ζητάνε και δικαιώματα.

Ένα σύνθημα δεξιάς (και ακροδεξιάς) προέλευσης που υιοθετείται από όλο και περισσότερους και

“Έχουν άλλο πολιτισμό και δε γίνεται να συνεννοηθούμε”

Καταρχάς ας σημειώσουμε πως πέρα από τους μονόχοντους ρατσιστές που δε γουστάρουν ούτε τα άντερά τους (ούτε καν ο ένας τον άλλον αφού είναι ικανοί να σκοτωθούν για μια θέση πάρκιν) υπάρχουν και άνθρωποι σαν εμάς που γουστάρουν να έρχονται σε επαφή με άλλες κουλτούρες και γλώσσες. Και στην τελική τι σημαίνει “άλλος πολιτισμός” και “δε μπορώ να συνεννοηθώ”; Είμαστε σίγουροι πως ακόμα κι ο ρατσιστής που λέει τέτοιες βλακείες δε μπορεί να συνεννοηθεί καλά καλά με ανθρώπους που υποτίθεται φέρουν τον ίδιο πολιτισμό με αυτόν. **Γιατί στην τελική οι κάθε είδους εθνικοί πολιτισμοί δεν είναι προϊόντα ελεύθερης συνδιαμόρφωσης μεταξύ των ανθρώπων αλλά έχουν επιβληθεί βίαια από τα πάνω, από αυτούς που αφού φρόντισαν να καταστρέψουν ένα πλήθος διαφορετικών πολιτισμών στη συνέχεια πλάσαραν ένα ομογενοποιημένο πράγμα παρουσιάζοντάς το ως τον καθαρό πολιτισμό του έθνους.** Φυσικά όλοι οι υπέρμαχοι της καθαρότητας της κουλτούρας¹⁵ που φοβούνται μήπως τους την αλλοιώσουν οι ξένοι, (θέλουν να) ξεχνούν ότι *ουδέποτε υπήρξε καθαρός πολιτισμός καθώς η επιμειξία και αλληλεπίδραση ομάδων και ατόμων με διαφορετικές συνήθειες, ήθη, έθιμα, γλώσσα κτλ. είναι ο κανόνας και όχι η εξαίρεση στην ιστορία των ανθρώπινων κοινωνιών. Ότι δεν υπάρχει γεωγραφικός τόπος που να μην είναι ένα μωσαϊκό διαφορετικών πολιτισμών. Ότι δεν υπάρχει καμιά ομοίμορφη εκμεταλλευτική κοινωνία γιατί πολύ απλά όλες είναι ταξικές και στηρίζονται στον διαχωρισμό αυτών που υφίστανται την εκμετάλλευση και αυτών που την ασκούν.* Ότι στην τελική καθαροί πολιτισμοί (όπως και φυλές) υπάρχουν μόνο σε βρώμικα μυαλά. Και παντού στις εξουσιαστικά οργανωμένες κοινωνίες υπάρχουν πάντα δυο πολιτισμοί: **από τη μια ο πολιτισμός της υποταγής, του ρατσισμού και της εθελοδοουλίας και από την άλλη ο πολιτισμός της εξέγερσης, της αλληλεγγύης και της ανυπακοής (η αδιαφορία σνηγορεί υπέρ του πρώτου).** Κι ο καθένας μπορεί να διαλέξει ποιον από τους δύο προτιμάει να ακολουθήσει.